

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ
ДВАНADЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина друга

Стенограма пленарного засідання
4 вересня 2024 року

Київ 2024

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

ДВАНADЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина друга

*Стенограма пленарного засідання
4 вересня 2024 року*

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Середа, 4 вересня 2024 року)

Частина друга

Заява депутатської фракції політичної партії «Слуга народу»	...7
Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...8
Відхилення проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ефективного управління лісами на основі ведення лісового господарства на принципах наближеного до природи лісівництва, адаптованого до кліматичних змін, збереження біорізноманіття в лісах»	...9
Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону України «Про внесення зміни до статті 9 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей»	...16
Прийняття рішення про скорочення наполовину строків підготовки до другого читання проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо проходження військової служби під час мобілізації особами, які не досягли 25-річного віку»	...21
Прийняття рішень про зміну черговості розгляду питань порядку денного	...21, 23
Прийняття рішення про надання доручення Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки щодо підготовки до розгляду у другому читанні на наступному пленарному тижні проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо проходження військової служби під час мобілізації особами, які не досягли 25-річного віку»	...22

Внесення змін до:

деяких законів України щодо підвищення якості харчових продуктів, що споживаються дітьми	...23
деяких законодавчих актів України щодо удосконалення механізму забезпечення землями сил оборони	...24
Прийняття рішення про зміну черговості розгляду питань порядку денного	...26
Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про Заяву Верховної Ради України про непохитність державної політики України щодо деокупації та реінтеграції Автономної Республіки Крим і міста Севастополя»	...27
Голосування Постанови Верховної Ради України «Про відкликання народного депутата України Безуглої М.В. з посади заступника голови Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки»	...28
Прийняття Закону України «Про приєднання України до Угоди про заснування Міжнародного фонду сільськогосподарського розвитку»	...29
Голосування пропозицій щодо процедури розгляду питання про відставку членів Кабінету Міністрів України	...34, 42, 46
Відхилення проекту Постанови Верховної Ради України «Про звільнення Ковалю В.С. з посади Голови Фонду державного майна України»	...38
Голосування пропозиції про запрошення Прем'єр-міністра України Шмигала Д.А. на пленарне засідання Верховної Ради України	...42, 46
Прийняття рішення про зміну черговості розгляду питань порядку денного	...46
Голосування пропозиції про запрошення на наступну частину триваючого пленарного засідання Верховної Ради України міністра енергетики України Галуценка Г.В. та надання йому слова для виступу	...46

Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про відставку Міністра з питань стратегічних галузей промисловості України Камишіна О.М.»	...47
Голосування пропозиції про відставку віце-прем'єр-міністра України – міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України Верещук І.А.	...52
Прийняття постанов Верховної Ради України:	
«Про відставку Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Стефанішиної О.В.»	...56
«Про відставку Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України Стрільця Р.О.»	...60
«Про відставку Міністра юстиції України Малюьски Д.Л.»	...65

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
4 вересня 2024 року, 10 година 43 хвилини
(Після перерви)*

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради
України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

Шановні народні депутати України, відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання.

Звертаю увагу, що згідно з прийнятою Верховною Радою України постановою усі присутні на пленарному засіданні не повинні поширювати інформацію щодо його початку, перебігу та прийнятих у парламенті рішень раніше ніж через годину після оголошення перерви у пленарному засіданні. Прошу всіх колег поважати прийняте українським парламентом рішення та відповідально поставитися до забезпечення безпеки єдиного законодавчого органу нашої держави.

У разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття.

Шановні народні депутати, 33 роки тому над будинком Верховної Ради України вперше було піднято Державний Прапор України (*Оплески*). Наш прапор є символом незламності Українського народу, символом одвічного прагнення українців до волі й незалежності.

Нині, як і упродовж багатьох століть, Український народ нещадно бореться з нахабним ворогом і вірить, що настане той день, коли знамено кольорів мирного неба і родючої землі знову майорітиме над кожним містом і селом нашої держави, символізуючи непорушну єдність українських земель та непохитний дух Українського народу.

Слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сьогодні день народження в наших колег: Григорія Михайловича Суркіса, група «Платформа за життя та мир», йому виповнюється 75 років, Дмитра Сергійовича Микиші, фракція «Слуга народу» і Микити Руслановича Потураєва, фракція «Слуга народу». Давайте привітаємо

іменинників та побажаємо їм міцного здоров'я, наснаги, нових звершень на благо України (*Оплески*).

За парламентською традицією пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(*Лунає Державний Гімн України*).

Триває 31-й місяць рішучого спротиву Українського народу підступній широкомасштабній агресії російської федерації. Російська держава-окупант продовжує тероризувати мирні українські міста і села, завдаючи щоденних віроломних ударів. Учора ворог вчинив черговий масштабний злочин, цинічно атакувавши балістичними ракетами навчальний заклад та лікарню в Полтаві. Учора і сьогодні російські загарбники атакували ракетами Львів, Суми, Кривий Ріг та інші українські міста і села. Усі ці атаки спричинили десятки жертв і сотні потерпілих. Лише сьогодні у Львові ми знаємо про понад чотирьох загиблих, наскільки я розумію.

Висловлюємо глибокі співчуття рідним та близьким загиблих. Бажаємо якнайшвидшого одужання пораненим. Зло обов'язково буде покарано. Усі винні в злочинах проти Українського народу неодмінно понесуть справедливу відповідальність.

Прошу вшанувати хвилиною мовчання світлу пам'ять наших воїнів, які полягли в боротьбі за Україну, й усіх мирних громадян, які загинули від злочинних дій російського агресора.

(*Хвилина мовчання*).

Прошу сідати.

Шановні колеги, надійшла заява з проханням оголосити перерву, яку готові замінити на виступ. Це щодо вчорашніх подій.

Слово надається Устенку Олексію та іншим народним депутатам, які представляють Полтавську область. Будь ласка.

УСТЕНКО О.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Трохи більше доби тому сотні людей починали свій день, аби присвятити його новим знанням та навичкам. Учора ворог наніс цинічний і підступний удар балістичними ракетами по Інституту зв'язку в Полтаві, де загинули понад пів сотні людей, більше 270 людей отримали поранення. У Полтавській області оголошено триденну жалобу, проте пам'ятати невинно вбитих ми будемо допоки живі.

Від команди народних депутатів, які представляють Полтавщину, від усього парламенту висловлюю співчуття родинам і друзям загиблих, бажаю швидкого одужання всім пораненим і травмованим.

Президент України Володимир Зеленський доручив провести повне, об'єктивне, оперативне розслідування обставин того, що трапилося і що призвело до цієї трагедії.

БОБЛЯХ А.Р., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 145, Полтавська область, політична партія «Слуга народу»). Мешканці Полтави в перші години страшної трагедії проявили неймовірну єдність: за декілька годин банк крові був переповнений. З магазинів, які знаходяться поруч віддали рятувальникам та медикам всю воду. У місті вишукувалася черга з тих, хто готовий був розбирати завали.

Підступний російський удар по Інституту зв'язку в Полтаві – це, на жаль, черговий і красномовний доказ того, що саме зараз Україна потребує максимальних можливостей для справедливої відповіді на все зло, яке заподіює нам російський ворог.

Як би ворог не намагався зруйнувати наше життя, поранити наші тіла й душі, українці міцно тримають стрій. Ми боремося, ми донатимо, ми допомагаємо, і це вчора продемонстрували тисячі полтавців, які масово здавали кров, рятували життя, підтримували один одного.

Велика вдячність усім рятувальникам, медикам, волонтерам, звичайним мешканцям Полтави, які пліч-о-пліч продовжують боротися. Я впевнений, за такими людьми ми нездоланні.

НАЛЬОТОВ Д.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 144, Полтавська область, політична партія «Слуга народу»). В інституті був звичайний день, там не проводилося ніяких спеціалізованих заходів. На відстані 150 кілометрів від лінії фронту сотні українців та українок навчалися системам зв'язку, щоб захистити нашу країну. Вибухи відбулися під час оголошення повітряної тривоги, люди просто не встигли спуститися в укриття, що знаходилося в цьому ж приміщенні. У 150 кілометрах сотні таких будівель, десятки тисяч українців щоденно знаходяться в небезпеці, як і люди, які перебували в цій будівлі.

Ми просимо наших партнерів надати сучасні системи ППО, далекобійну зброю і всі дозволи на її використання.

Щиро бажаємо швидкого одужання постраждалим учора в Полтаві, і просимо на 1 хвилину зупинити роботу парламенту, щоб вшанувати пам'ять загиблих.

(Хвилина мовчання).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, прошу сідати.

Відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питань порядку денного пропоную провести сигнальне голосування.

Нагадую, що необхідно, утримуючи сенсорну кнопку, натисну зелену кнопку «За» та утримувати ці дві кнопки одночасно до завершення голосування, тобто до появи результатів на табло.

Прошу взяти участь у сигнальному голосуванні.

«За» – 234.

Проголосували: за – 234, проти – 9, утрималися – 4.

Перелік питань, який був попередньо узгоджений на засіданні Погоджувальної ради, вам надано. Переходимо до його розгляду.

Перше питання порядку денного на сьогодні – проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ефективного управління лісами на основі ведення лісового господарства на принципах наближеного до природи лісівництва, адаптованого до кліматичних змін, збереження біорізноманіття в лісах» ([№ 9516](#)).

Пропоную розглянути це питання за скороченою процедурою.

«За» – 212.

Рішення прийнято.

Для доповіді від авторів запрошується народний депутат України Матусевич Олександр Борисович.

МАТУСЕВИЧ О.Б., член Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 86, Івано-Франківська область, політична партія «Слуга народу»). Вітаю, колеги! Шановний головуючий, шановні колеги! Законопроект № 9516 було розроблено на виконання рішення Ради національної безпеки і оборони України від 29 вересня 2022 року «Про охорону, захист, використання та відтворення лісів України в особливий період», введеного в дію указом Президента України, а саме на виконання вказівки Президента України щодо перегляду розміру площ насадження лісу та санітарних рубок в контексті застосування оцінки впливу на довкілля.

За даними експертів лісової галузі станом на початок 2024 року в експлуатаційних лісах України гнило орієнтовно 1,3 мільйона кубічних метрів деревини на загальній площі 5 тисяч 200 гектарів. Це насадження, пошкоджені в результаті бойових дій, буреломів, пожеж, стихійних всихань, які наразі не можуть бути заготовлені без отримання висновку про оцінку впливу на довкілля.

Термін підготовки такого висновку займає від чотирьох до 12 місяців, вартість в середньому становить 600 тисяч гривень. А після його отримання необхідно проводити щорічний післяпроектний моніторинг, вартість якого 150-300 тисяч гривень у рік. Це колосальні кошти лісокористувачів. Тобто в результаті ми маємо пошкоджений ліс, який пропадає на очах, бо не може бути вчасно врятований і заготовлений без проведення довготривалої високовартісної ОВД. А відтак – мінус деревина і кошти в місцеві бюджети. Я вже мовчу про втрати рентної плати в бюджети громад, що за вчасної заготівлі пошкодженої деревини могли б отримати більше наповнення.

Завершуючи, хочу запропонувати підтримати цей законопроект. Його підтримують всі лісокористувачі, лісова наукова спільнота, а також рятувальники і військові. Ми отримали листи від Міністерства оборони, Національної академії наук України, військових, рятувальників, Міндовкілля, Державного агентства лісових ресурсів України і, що дуже важливо для всієї галузі, близько...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається голові Комітету з питань екологічної політики та природокористування Бондаренку Олегу Володимировичу. Будь ласка.

БОНДАРЕНКО О.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги! Комітет з питань екологічної політики та природокористування на своєму засіданні розглянув проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ефективного управління лісами на основі ведення лісового господарства на принципах наближеного до природи лісівництва, адаптованого до кліматичних змін, збереження біорізноманіття в лісах» (№ 9516).

До законопроекту було декілька доволі важливих зауважень Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України та Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. Комітетом з питань інтеграції України до Європейського Союзу та Дослідницькою службою Верховної Ради України було зазначено, що законопроект не суперечить міжнародно-правовим зобов'язанням України та праву Європейського Союзу, але потребує доопрацювання з метою врахування положень Директиви Європейського Парламенту і Ради 2011/92/ЄС, Регламенту (ЄС) 2023/1115 Європейського Парламенту і Ради. Міністерство оборони України та Державне агентство лісових ресурсів України підтримують даний законопроект.

Офіс Генерального прокурора надав пропозицію до законопроекту. Державна регуляторна служба України, РНБО вважають доцільним пришвидшити розгляд законопроекту, реалізація якого дозволить врегулювати ряд проблемних питань у лісовій галузі.

Шановні колеги, комітет ретельно опрацював цей законопроект і пропонує під час підготовки його до другого читання, відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України, затвердженого законом, внести зміни, фактично прибрати 95 відсотків його тексту. Зокрема, пропонується прибрати норми щодо поділу територій України за природними зонами і вилучення повноважень Міндовкілля.

Шановні колеги, прошу підтримати рішення комітету і прийняти цей законопроект у першому читанні з урахуванням частини першої статті 116 Регламенту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.
Богданець, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

БОГДАНЕЦЬ А.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 163, Тернопільська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Юлії Юріївні Овчинниковій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Овчинникова. Будь ласка.

ОВЧИННИКОВА Ю.Ю., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги! Звертаюся до всіх присутніх у цьому залі народних депутатів з проханням не підтримувати даний законопроект. Він є антиекологічним, антиєвроінтеграційним, це законопроект, який не відповідає антикорупційному законодавству України. Я прошу звернути увагу, що прийняття цього законопроекту призведе до масових рубок карпатських лісів і не тільки.

Які основні аргументи? Перше. Наша країна рухається до членства у Європейському Союзі. Вірно? Вірно. У 2025 році набере чинність Регламент ЄС щодо знеліснення (EUDR), відповідно до якого вся деревина, яка буде незаконно заготовлена чи отримана внаслідок таких рубок, що підпадуть під категорію деградації лісів, а ці рубки і карпатські ліси як природна спадщина для Європи підпадають під деградацію лісів, країна отримає високий статус ризику. Це неприпустимо під час проходження країною шляху до європейської інтеграції.

Друге. У звіті Європейської комісії було чітко зазначено про необхідність збільшити моніторинг, контроль та незалежність рубок. Те, що відбувається зараз, цілком суперечить нашим євроінтеграційним зобов'язанням. Є лист представництва ЄС, де чітко зазначено про ризики цього законопроекту. Міжнародні європейські природоохоронні організації звернулися з проханням не підтримувати цей законопроект.

Дякую Комітету з питань антикорупційної політики, який чітко зазначив, що цей законопроект містить антикорупційні ризики.

Далі. Колеги, ми отримали десятки звернень від природоохоронних організацій України, які також просять не підтримувати цей законопроект.

І останнє – маніпуляція на темі війни. Казали, що потрібна деревина для будівництва фортифікаційних споруд для наших військових. Підзаконними актами це питання було врегульовано, було прийнято дві постанови.

Колеги, прошу проявити свою державницьку позицію і захистити ліси України, не підтримуючи цей законопроект.

Дякую (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Володимирівна Геращенко, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Це законопроект про «велике лісівництво», коли тисячі гектарів лісу, так звані санітарні рубки, під які вашій команді все підходить, рубатимуть, знищуватимуть без жодної екологічної експертизи.

Нам кажуть, що ми обговорюємо європейський законопроект. А де уряд? Можна запитати? Де міністр захисту довкілля та природних ресурсів пан Стрілець? Знаєте, друзі, якщо вас запитати, як він виглядає, думаю, ніхто не відповість.

Я підготувала шпаргалку, тому що, чесно кажучи, також його не пам'ятаю. Подивіться, будь ласка, уважно. Ось так виглядає міністр Стрілець, ви його призначали, а сьогодні будете звільняти. Міністр Стрілець відмовився прийти на засідання профільного комітету, щоб відзвітувати, він відмовляється... (Шум у залі).

А, він був на засіданні профільного комітету, саме там зробили цю фотографію, щоб усі його бачили. Зараз його немає в сесійному залі. Саме ваша команда довела до того, що сьогодні ви просто змінюєте тих міністрів, яких призначали невідомо за що, невідомо за що й звільняєте, і ви дозволяєте втрату повної суб'єктності парламенту.

Інший міністр Кулеба, також європейський, сьогодні відмовився навіть долучитися онлайн до засідання Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва. А в цей час народні депутати з фракції «Європейська солідарність» зустріли пана міністра на вулиці Інститутській. Він куриє сигару й вигулював собачку. Вони живуть своє найкраще життя. Для них ці звільнення – це подарунок жити своє краще життя.

Тому фракція «Європейська солідарність» вимагає, аби всі міністри сьогодні звітували. А цей законопроект про «велике лісівництво» треба завалити. Ганьба його авторам!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сухов, депутатська група «Довіра». Будь ласка.

СУХОВ О.С., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 107, Луганська область, самовисуванець). Прошу передати слово Вельможному. З трибуни.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вельможний. Будь ласка.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 112, Луганська область, самовисуванець). Луганщина, депутатська група «Довіра». Наші ліси – наші легені. Чотири роки тому я брав участь у роботі тимчасової слідчої комісії, завданням якої було встановити причини лісових пожеж, які виникли на моїй рідній Луганщині, внаслідок яких загинули люди. Встановлені збитки склали 5 мільярдів гривень. Тоді ми вкотре переконалися, що однією з проблем у лісництві є тотальні незаконні вирубки, які, по суті, й знищили ліси.

Така ситуація існує всюди, у кожній області України. І тут питання у відсутності контролю, а також у бездіяльності правоохоронних органів. Кримінальні провадження, які стосуються незаконної вирубки лісів, цілеспрямовано гальмуються, винні не притягуються до відповідальності.

У нас є хороші закони, які, у разі їхнього виконання, забезпечили б й законність у сфері лісництва, однак центральні органи виконавчої влади, які повинні забезпечувати такий процес, лише контролюють корупційні потоки та прикривають незаконні рубки лісів, що призводить до катастрофічних наслідків для нашої екології. Стільки лісів, скільки вирубують «чорні» лісоруби, не знищила навіть війна.

Тож закликаю приділити більше уваги цьому питанню не лише у межах ухвалення європейських норм законодавства, а й у виконанні функцій парламентського контролю над органами державної влади і правоохоронцями, щоб побороти цю хворобу – незаконну рубку лісів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярослав Юрчишин, фракція «Голос».

ЮРЧИШИН Я.Р., голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Дякую. Колеги, напевно, після того як Комітет з питань екологічної політики та природокористування підтримав такий законопроект, його мали б перейменувати на комітет з питань знищення навколишнього природного середовища і це цілком відповідало б дійсності.

Так, я розумію, що лісівники, які фактично повністю вирубують карпатські ліси, що сьогодні немає де, перепрошую, москаля повісити, – за цей законопроект, екологи – проти, антикорупційний комітет чітко вказує на його корупційність, переважна більшість наших колег з Європейської комісії каже: друзі, ви матимете величезні проблеми, скасовуючи ОВД, яке зараз є обов'язковим і є, зокрема, в євроінтеграційному пакеті.

Тому найдоцільніше було б, дійсно, нормально виписати даний законопроект, щоб не зменшувати захист лісів, а збільшувати їх.

Чи є проблеми? Так, є. Але чи може бути лобізм лише однієї гілки? Не може. Потрібно залучати екологів. Цей законопроект треба однозначно провалювати. Дякую (*Шум у залі*).

ГОЛОС ІЗ ЗАЛУ. З процедури.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чекайте, зараз ще виступ від фракції.

Колтунович, група «Платформи за життя та мир». Будь ласка.

Хтось виступатиме ще? Добре.

Ольго Василівно, виступ з процедури буде з місця.

КОЛТУНОВИЧ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановний головуєчий! Шановні колеги! Безумовно, підтримка лісового господарства, лісових ресурсів в Україні – беззаперечний пріоритет, і те законодавство, яке суперечить виконанню природоохоронних директив, регламентів тощо, ми, звичайно, не будемо підтримувати.

Ось пані Юлія виступила від правлячої партії, мені дуже сподобався її виступ, але я хотів би з вами полемізувати. Дивіться, автор законопроекту – представник вашої політичної партії. Рішення комітету, який контролює ваша партія, – прийняти за основу. Ви спочатку, на мій суб'єктивний погляд, перш ніж приймати на засіданні Погоджувальної ради рішення про внесення такого питання на розгляд парламенту, розберіться всередині партії, фракції, тоді це виглядатиме логічно. Тому що такі, на мій погляд, антинародні речі, які суперечать національним інтересам, потрапляють в зал, і у вас виходить внутрішня дискусія. Думаю, це буде влучно і для парламенту в цілому, щоб у подальшому такі законопроекти навіть не потрапляли до порядку денного засідання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Василевська-Смаглюк – з процедури, і будемо переходити до голосування. Запросіть, будь ласка, народних депутатів до залу.

Будь ласка, 1 хвилина з процедури. Якщо виступ буде не з процедури, я зупинятиму.

ВАСИЛЕВСЬКА-СМАГЛЮК О.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 96, Київська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую. З процедури. Я хотіла б, щоб ми відкоригували і звернулися до Європейської директиви, де написано, що ОВД проходять лише в разі зміни цільового використання земельної ділянки. Подивіться, будь ласка,

куди йдуть гроші, які спрямовуються державними філіями на проведення ОВД? Кіпрська компанія, яка торгує з місць масової реєстрації, з лотків – мільйони гривень ідуть не в бюджет, а з бюджету на ноунейм компанії, які займаються оцінкою впливу бензопили на їжачків, оцінкою...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Ольго, це вже не з процедури.

Переходимо до голосування. Будь ласка, займіть свої робочі місця.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо ефективного управління лісами на основі ведення лісового господарства на принципах наближеного до природи лісівництва, адаптованого до кліматичних змін, збереження біорізноманіття в лісах» ([№ 9516](#)) за основу з урахуванням пропозицій комітету та з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту. Прошу голосувати.

«За» – 122.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію спрямувати цей законопроект на повторне перше читання. Прошу голосувати.

«За» – 150.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію повернути цей законопроект суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

«За» – 164.

Рішення не прийнято.

Законопроект вважається відхиленим.

Железняк Ярослав Іванович – з процедури. Будь ласка.

Ярославе Івановичу, тільки, будь ласка, з процедури.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).* Звичайно, з процедури. Пане головуючий, учора нарешті вигнали Ростислава Шурму з посади заступника Офісу Президента. І не секрет, що це його...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярославе Івановичу, це якась не наша процедура, розмова пішла про інший орган державної влади, давайте говорити про Верховну Раду.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Закінчу свою думку. І не секрет, що автором цього законопроекту, який, дякую, що провалили, був саме він. У мене пропозиція, щоб парламент далі не витрачав час на його творчість. Може, ми якось пакетом всі

законопроекти Шурми зберемо і одразу їх провалимо, щоб зайнятися більш корисними справами?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Регламент не передбачає такої форми діяльності. Дякую.

Переходимо до розгляду наступного питання порядку денного – проекту Закону «Про внесення зміни до статті 9 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» ([№ 11407](#)).

Ставлю на голосування пропозицію розглянути це питання за скороченою процедурою.

«За» – 234.

Рішення прийнято.

Переходимо до обговорення. Від авторів для доповіді запрошується заступниця міністра оборони України Наталія Фернандівна Калмикова.

КАЛМИКОВА Н.Ф., *заступник міністра оборони України.* Шановний пане головуючий, шановні народні депутати України! Даний законопроект розроблено Міністерством оборони з метою удосконалення норми та порядку виплати грошового забезпечення членам сімей військовослужбовців, захоплених у полон, а також інтернованих в нейтральних державах або безвісно відсутніх.

Пропонується внести зміни до статті 9 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» та запровадити новий підхід до розподілу грошового забезпечення, яке зберігається в разі їх захоплення в полон або інтернування, або зникнення безвісти і виплачується в розмірах, встановлених на цей день. Зокрема, передбачається надати право військовослужбовцям на складання особистого розпорядження в письмовій довільній формі на імовірні випадки, унормувати, що в разі відсутності такого особистого розпорядження грошове забезпечення виплачуватиметься рівними частками членам сімей військовослужбовців у порядку черговості. Крім того, встановлюється, що у разі загибелі (смерті) військовослужбовця або визнання судом його загиблим (померлим) належні та невикладені йому суми грошового забезпечення включаться до складу спадщини.

Прошу підтримати даний законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Від комітету для співдоповіді запрошується голова підкомітету Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки Федір Володимирович Веніславський.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В., *голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний*

багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане головуючий, шановні колеги! Комітет Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки на своєму засіданні 2 вересня 2024 року за дорученням Голови Верховної Ради України розглянув проект Закону «Про внесення зміни до статті 9 Закону України «Про соціальний та правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (№ 11407) від 16 липня 2024 року, поданий суб'єктом права законодавчої ініціативи – Кабінетом Міністрів України, та ухвалив таке рішення.

Перше. Рекомендувати включити проект Закону «Про внесення зміни до статті 9 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» (№ 11407), поданий Кабінетом Міністрів України, до порядку денного дванадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання.

Друге. За результатами розгляду його в першому читанні прийняти законопроект № 11407 за основу.

Третє. Доручити комітету доопрацювати зазначений законопроект з урахуванням поправок і пропозицій суб'єктів права законодавчої ініціативи та внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

І коротко добавлю від себе. Заступниця міністра пані Калмикова достатньо чітко роз'яснила сенс цього законопроекту. Його сенс достатньо простий: у випадку, якщо військовослужбовці, які виконують бойові завдання, визнаються безвісно відсутніми, потрапляють в полон або інтернуються на території третіх нейтральних країн, за ними зберігається весь розмір грошової винагороди і розподіляється за тим визначенням, яке, власне, військовослужбовець сам формулює.

Прохання підтримати цей законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запишіться, будь ласка, на виступи: два – за, два – проти. Дирдін Максим Євгенович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ДИРДІН М.Є., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (одномандатний виборчий округ № 132, Миколаївська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Ковальчуку Олександрю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Ковальчук. Будь ласка.

КОВАЛЬЧУК О.В., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 152, Рівненська область, політична партія «Слуга народу»). Фракція «Слуга народу», Рівненщина. Шановні колеги, це надзвичайно важливий, водночас простий і, на мою думку, поданий трохи із запізненням законопроект.

Зараз хочу звернутися до Міністерства оборони з таким проханням. Якщо у вас є подібні нескладні, але важливі й трохи із запізненням законопроекти, які ми мали б розглянути, на мою думку, ще в минулому році, приносьте їх. Парламент сьогодні демонструє єдність в голосуваннях і в підтримці Міністерства оборони, Збройних Сил України не на словах, а на ділі. Думаю, парламент сьогодні одногосно підтримає рішення щодо даного законопроекту, оскільки ми маємо врегулювати питання заробітних плат, нарахованих військовослужбовцям, незалежно від умов і місцезнаходження.

Шановні колеги, у Пояснювальній записці до цього законопроекту є важливі рядки, що реалізація положень цього законопроекту не потребує додаткових видатків з державного чи місцевого бюджетів. І це вказує на те, що, як я казав на початку виступу, це нескладний, проте важливий законопроект.

Прошу колег і всіх присутніх сьогодні в цьому залі підтримати дану норму, щоб врегулювати важливе для наших військовослужбовців, членів їхніх родин і для Міністерства оборони питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Никорак Ірина Петрівна, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

НИКОРАК І.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Ірині Василівні Фріз.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Василівна Фріз. Будь ласка, з місця.

ФРІЗ І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Колеги, дійсно, це вкрай актуальний законопроект, і важливо прийняти його в першому читанні. Звісно, він потребує доопрацювання в комітеті до другого читання, щоб усунути негаразди, які можуть виникати під час ухвалення і розробки. Наголошую, що для «Європейської солідарності» питання соціального і правового захисту військовослужбовців є і залишається пріоритетним, тому ми будемо його підтримувати.

Водночас хочу наголосити, що для військовослужбовців, дійсно, необхідно запровадити механізм, який вони зможуть використовувати, особового розпорядження, де доручатимуть розподіляти те фінансове забезпечення, яке надає держава, між членами своєї родини.

Це питання вкрай сенситивне і важке. Я знаю, що до багатьох із вас, як і до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, зверталися люди стосовно порушення прав тієї чи іншої категорії рідних військовослужбовців,

особливо тих, які вважаються зниклими безвісти особами. Цим законопроектом також пропонується надання такого механізму тим, хто в полоні, або, хто інтернований до нейтральних держав.

Тому фракція «Європейська солідарність» підтримає в першому читанні зазначений законопроект, і закликає колег його підтримати, скоротивши терміни підготовки до другого читання, щоб якомога швидше прийняти в цілому доопрацьований законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Роман Костенко, фракція «Голос». Будь ласка.

КОСТЕНКО Р.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Добрий день, шановні колеги! Фракція «Голос» буде підтримувати цей законопроект, це дуже правильна ініціатива. Я погоджуюся з колегою, що проблематика вирішення цього питання вже давно назріла, це потрібно було робити, звичайно, раніше, але давайте зараз вже приймемо рішення, щоб у подальшому розв'язувати інші проблеми.

Звертаюся до вас, пане головуєчий, і до всіх колег. У порядку денному на сьогодні під номером 13 (аж 13, сподіваюся, ми дійдемо до цього питання) стоїть проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення механізму забезпечення землями сил оборони» ([№ 11335](#)), внесений аграрним комітетом. Він уже декілька разів включається до порядку денного, але ми не доходимо до його розгляду. Він дуже важливий для наших сил оборони, бо йдеться про можливість надання їм права використовувати ліси для того, щоб військові частини могли там дислокуватися.

Тому я прошу колег і президію дійти до розгляду цього законопроекту, проголосувати його і в подальшому все-таки дотримуватися того, про що ми вже говорили: щоб військові законопроекти попри важливі для влади кадрові рішення ставилися на перші позиції і ми вирішували те, що потрібно силам оборони, а вже потім розглядали інші питання.

Тому, пане головуєчий, сподіваюся, ми дійдемо до розгляду законопроекту № 11335, проголосуємо його, бо час іде, і для військових треба працювати.

Дякую. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава! Я можу лише доєднатися до прохання шановного Романа Костенка і попросити мінімально затягувати час, щоб ми встигли дійти до розгляду цього законопроекту.

Євтушок, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

Михайло Михайлович Цимбалюк.

Запросіть, будь ласка, народних депутатів до залу, скоро будемо голосувати.

ЦИМБАЛЮК М.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановний пане головуєчий, шановні колеги! Звертаюся до Апарату Верховної Ради. Мабуть, цей законопроект мав би розглядати Комітет з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів. Це по-перше. По-друге, законопроект, справді, потрібний. Я дякую керівництву Міністерства оборони, що він нарешті є. Але, шановні колеги, нам до другого читання потрібно доопрацювати ряд суттєвих зауважень.

Перше. У законопроекті виписано, що військовослужбовець складає в письмовій формі особисте розпорядження. Хто його затверджує? Нотаріус? Ні. Ми знаємо, що командир, начальник військової частини має право своїм підписом і печаткою затверджувати такі документи.

Друге. У цьому розпорядженні не повинен порушуватися Цивільний кодекс України, де чітко виписано спадкоємців і тих, хто має право на виплати.

Третє. Ми не повинні забувати, щоб у цьому розпорядженні містилося і залишалося право отримувати кошти неповнолітніми дітьми. Бо якщо, наприклад, колишній співмешканці чи співмешканцю віддати все грошове забезпечення, то як утримуватимуться неповнолітні діти? Потрібно це також врахувати.

Четверте. Ми даємо право Кабінету Міністрів затверджувати порядок виплат. Для чого? Щоб вони знову невідомо що там фіксували?

Фракція «Батьківщина» до другого читання буде вносити такі поправки, щоб у законі було чітко передбачено: яким чином все відбувається, хто затверджує і хто отримує.

І на завершення. Шановні представники Міністерства оборони, біля будівлі Верховної Ради, біля урядового кварталу нас постійно зустрічають батьки військовополонених і тих, які зникли безвісти. Ми знаємо, що це непросто, з ними потрібно вести дискусію, не забувайте про них.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Павло Андрійович Бакунець, депутатська група «Довіра». Будь ласка, 1 хвилина і будемо голосувати.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Ми підтримуємо зміну до Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей».

Але сьогодні хочу поділитися історією життя однієї родини. Це Яворівщина, мальовниче селище на кордоні. Маленька дівчина Мар'янка, якій 12 років, навчилася грати на гітарі, і щодня своїй мамі Марії говорить про свою мрію – побачити батька Володимира, який вже два роки перебуває в полоні. Дитина вивчила для нього пісню і чекає його з полону.

Тому сьогодні я звертаюся до профільного міністерства, до Служби безпеки України, до ГУР з проханням звернути увагу на цю історію, на сотні родин військовополонених, зниклих безвісти: з ними потрібно більше спілкуватися, підтримувати їх. Це ваша робота, тому ми закликаємо це робити.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення зміни до статті 9 Закону України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» ([№ 11407](#)) за основу. Прошу голосувати.

«За» – 308.

Рішення прийнято.

Прошу показати по фракціях і групах.

Наступне питання порядку денного – проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо проходження військової служби під час мобілізації особами, які не досягли 25-річного віку» ([№ 11379-д](#)). Нам треба скоротити строки подачі пропозицій і поправок для підготовки його до другого читання. Це процедурне питання, яке потребує 226 голосів.

Ставлю на голосування пропозицію про скорочення наполовину строків подачі пропозицій і поправок для підготовки до другого читання законопроекту № 11379-д. Прошу голосувати.

«За» – 304.

Рішення прийнято.

Мотовиловець – з процедури. Тільки з процедури.

МОТОВИЛОВЕЦЬ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу змінити порядок розгляду законопроектів і перейти зараз до розгляду проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо підвищення якості харчових продуктів, що споживаються дітьми» ([№ 5148](#)). Це друге читання. Фракція «Слуга народу» збирала підписи щодо його просування.

Дякую (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Разумков – з процедури. Будь ласка (*Шум у залі*).

Після голосування? Добре.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, ми зараз зробили дуже правильну річ – скоротили строки підготовки законопроекту № 11379-д стосовно наших захисників, які вимушені стикнутися з проблемою, створеною Радою. Учора ми багато дискутували, навіть було заблоковано трибуну. Сьогодні частину питання ми вирішили – скоротили строки.

У мене прохання до Олександра Сергійовича. Давайте до вас звернуться народні депутати 226-ма голосами з проханням дати доручення профільному комітету підготувати цей законопроект до розгляду через два тижні, наприклад, на перший після перерви день засідання Верховної Ради України. Будь ласка, поставте це прохання на голосування, і якщо буде 226 голосів, дайте доручення профільному комітету підготувати законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Устінова – з процедури.

УСТІНОВА О.Ю., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги, перепрошую, навіщо ми проводимо засідання Погоджувальної ради, якщо потім ви просто в ручному режимі змінюєте черговість розгляду законопроектів, як хочете? І ці законопроекти не мають нічого спільного ані з військовими, ані з бюджетом. Давайте зупиняти цей бардак у сесійному залі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування пропозицію Мотовиловця про перехід до розгляду законопроекту № 5148. Прошу голосувати.

«За» – 255.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію Дмитра Олександровича Разумкова, оскільки він її озвучив, про підготовку законопроекту № 11379-д до другого читання на наступну заплановану зустріч, дату і час проведення якої я не можу розголошувати в ефірі, й, відповідно, про Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки. Прошу голосувати.

«За» – 305.

Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду питання... (*Шум у залі*).

Костенко – з процедури. Будь ласка.

КОСТЕНКО Р.В. Дякую, пане голову. Якщо ми вже почали розглядати питання за таким принципом, то прошу підняти й законопроект № 11335 стосовно військових і проголосувати його. А потім будемо...

Дякую (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, поки ми не зайшли в розгляд наступного питання, ставлю на голосування пропозицію Романа Костенка, щоб після розгляду законопроекту № 5148... Пане Романе, я правильно зрозумів? Негайно? Після? *(Шум у залі)*.

Костенко. Будь ласка.

А, ми вже визначилися: після розгляду законопроекту № 5148.

КОСТЕНКО Р.В. Ні! Пане головуючий, давайте зараз.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, Романе, ми вже визначилися інакше.

КОСТЕНКО Р.В. О'кей.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію про те, щоб після розгляду законопроекту № 5148 перейти до розгляду законопроекту № 11335. Прошу голосувати за зміну черговості розгляду питань порядку денного.

«За» – 291.

Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду законопроекту [№ 5148](#). Це друге читання. Поправки є? Переходимо до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо підвищення якості харчових продуктів, що споживаються дітьми» (№ 5148) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати *(Шум у залі)*.

«За» – 293.

Рішення прийнято *(Оплески)*.

Прошу показати по фракціях і групах.

І тепер законопроект № 11335. Це друге читання.

Поправки є? З процедури?

Артуре Володимировичу, але ж ми вже майже зайшли в розгляд законопроекту.

Ну, добре. Герасимов – з процедури.

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний Олександр Сергійовичу, після розгляду законопроекту № 11335 прошу поставити на

голосування пропозицію: проголосувати проект Постанови «Про Заяву Верховної Ради України про непохитність державної політики України щодо деокупації та реінтеграції Автономної Республіки Крим і міста Севастополя» ([№ 12002](#)). Це надважливий проект постанови, прошу поставити на голосування і проголосувати його після військового законопроекту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію Артура Володимировича Герасимова: після розгляду законопроекту № 11335 перейти до проекту Постанови «Про Заяву Верховної Ради України про непохитність державної політики України щодо деокупації та реінтеграції Автономної Республіки Крим і міста Севастополя» (№ 12002). Прошу голосувати.

«За» – 300.

Рішення прийнято.

Отже, давайте все-таки вже почнемо розгляд законопроекту [№ 11335](#) і почнемо роботу, тому що тут є поправки, виступи. Є кілька виступів від фракції «Батьківщина». Пропоную рухатися так: спочатку – фракція «Батьківщина», потім – фракція «Європейська солідарність», Дмитро Разумков і будемо голосувати.

Іван Іванович Крулько, фракція «Батьківщина». Будь ласка, 7 хвилин. Ні? Тоді хто? Андрій Пузійчук? Теж ні. Добре.

Тоді Гончаренко Олексій Олексійович. Будь ласка, 2 хвилини.

Прохання не розходитися.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Шановні друзі, це дуже важливий законопроект. Нам на кожному засіданні Ради необхідно приймати рішення на підтримку військових. Дивлюся, тут в багатьох жартівливий настрій. Немає абсолютно ніяких жартів. Друзі, те, що ми можемо працювати в цьому залі, вітати один одного з днем народження, що хтось може посміхатися, жартувати, – це все лише завдяки тому, що перед ворогом стоять Збройні Сили України, які нас захищають. Тому ми зобов'язані на кожному засіданні Ради розглядати питання стосовно військових.

Добре, що ми зараз розглянемо це питання, але я нагадую і вимагаю: демобілізація, встановити строки служби! Не можуть люди вічно служити. Я на кожному засіданні Ради буду про це нагадувати. Терміни служби! Це не може тривати нескінченно і для мобілізованих, і для контрактників! Так не може бути! Ці люди заслуговують на відпочинок, щоб видихнути, повернутися до своїх родин. Це перше.

Друге дуже важливе питання. Ми повинні обов'язково дотиснути все те, що пов'язано з мобілізацією. Я вітаю всіх! Щойно ми скоротили терміни подачі поправок, щоб зупинити божевільну мобілізацію дітей 18-25 років, тим паче хворих. Тепер треба це питання обов'язково дотиснути і найближчим часом прийняти такий закон, щоб зупинити це.

Третє. Дати можливість і право на звільнення військовим, у яких є діти з інвалідністю. Сьогодні відстрочка з приводу цього є, а звільнення немає.

Четверте. Дати можливість звільнитися тим, чиї неповнорідні брати або сестри загинули як військовослужбовці на фронті тощо.

Працюємо для військових щодня. Усе інше – другорядне.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Володимирівна Геращенко, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка, 3 хвилини.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Дякую. Шановні колеги, фракція «Європейська солідарність» усвідомлює важливість цього законопроекту, який дає можливість передислокації військових частин в умовах воєнного стану. Але дуже важливо, аби тут не включилися корупційні елементи, коли деякі ділки, у тому числі в профільних міністерствах, зможуть, користуючись воєнним станом, як це дуже часто зараз буває в Україні, оці ласі землі особливого призначення просто забирати під невійськові потреби.

Тому ми ще раз наполягаємо на посиленні контролюючої функції парламенту щодо використання таких земель, тому що є великий ризик. Шкода, що профільний комітет не зміг включити всі поправки фракції «Європейська солідарність» саме щодо запобіжників, можливо, нецільового використання потім цих земель. Дуже важливо, і ми закликаємо, стежити, як ці землі можуть використовуватися не за призначенням. Потрібно, щоб була жорстка реакція. Це перше.

Друга дуже важлива ремарка фракції «Європейська солідарність» – дотримання всіх правил безпеки не лише в умовах передислокації підрозділів, а й коли це необхідно. Ми бачили наслідки останніх жахливих ракетних ударів, тож закликаємо скрізь, де можливо, переносити навчання у військових училищах у бомбосховища тощо, тому що питання збереження життя особового складу Збройних Сил України – це ключове, пріоритетне питання для кожного з нас. Будь ласка, давайте над цим серйозно думати і робити роботу над помилками.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитро Олександрович Разумков. Будь ласка, 2 хвилини, і будемо переходити до голосування.

Запросіть, будь ласка, народних депутатів до залу.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Олександр Сергійовичу. Я не настільки оптимістичний щодо цього законопроекту, тому що землі для сил оборони...

Я розумію, що ми маємо допомагати армії, але, як показує практика, коли ми намагаємося допомагати, хтось набиває власні кишені. З приводу цього є конкретні приклади, наприклад, на Покровському напрямку. Спочатку це були Харківський, Вовчанський напрямки, а зараз це Покровський напрямок. Де фортифікаційні споруди, які мали б бути побудовані на тих землях? Де лінія оборони, яка щодня відкочується, починаючи з Авдіївки? Що відбувається? На будівництво фортифікацій в Сумській області виділили 190 мільйонів гривень, а на їхню охорону виділяють 224 мільйони гривень? І такі вимоги до охоронців: кийок, газовий балончик, форма й бронежилет. Це просто відмивання коштів. І сьогодні, коли парламенту знову приносить законопроекти, за які Офіс хоче, щоб проголосували, і це з тим, що для військових немає зарплат, тому що є «Велике будівництво», є збільшення на 20 відсотків чисельності Офісу Президента, є намагання виділити чверть трильйона гривень у 2027 році на «Велике будівництво», чомусь у Міністерства фінансів є впевненість, що війна мала завершитися в середині 2024 року... Якщо вона в них завершилася, то нехай візьмуть Подоляка та інших з Офісу Президента і поїдуть випити кави в Ялту, як вони й планували, не треба змінювати своїх планів, їх просто можна реалізувати. Думаю, така поїздка на каву буде можливо в останнє.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, займіть, будь ласка, свої робочі місця, переходимо до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо удосконалення механізму забезпечення землями сил оборони» ([№ 11335](#)) у другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати.

«За» – 284.

Рішення прийнято.

Закон прийнято в цілому.

Прошу показати по фракціях і групах.

Веніславський – з процедури.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Шановні колеги, шановний Олександр Сергійовичу, сьогодні останнім питанням порядку денного стоїть довгоочікуваний всім складом Комітету Верховної Ради з питань національної безпеки, оборони та розвідки проект постанови № 10391. Я пропоную підняти це питання і розглянути його одразу після того питання, яке розглядатиметься зараз. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Після цього питання, яке розглядаємо зараз?

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Так, одразу після цього, але проголосувати прошу зараз.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Після Криму.

Ставлю на голосування пропозицію Федора Володимировича Веніславського про те, щоб після розгляду проекту постанови № 12002 перейти до розгляду проекту постанови [№ 10391](#). Відповідно до рішення Погоджувальної ради цей законопроект розглядається сьогодні без обговорення. Прошу голосувати.

«За» – 278.

Рішення прийнято.

Цабаль – з процедури.

ЦАБАЛЬ В.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги, у порядку денному після кадрових питань стоїть надзвичайно важливе питання, яке є вимогою в тому числі наших міжнародних партнерів, – законопроект [№ 11131](#) щодо відновлення середньострокового бюджетного планування.

Прошу поставити на голосування пропозицію про зміну черговості розгляду питань порядку денного і проголосувати цей законопроект одразу після розгляду проекту постанови № 10391.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію Цабалю про перехід до розгляду законопроекту № 11131. Прошу голосувати.

«За» – 126.

Рішення не прийнято.

Разумков – з процедури. Ні? Артуре Володимировичу, з процедури? Ні? Перейти до № 11131... (*Шум у залі*).

Система «Рада»... Ми розуміємо, що ви працюєте трохи в інших швидкостях, але прохання встигати за швидкоплинним ходом думок народних депутатів. Ми голосували за те, що я озвучив, стенограма покаже це. Артуре Володимировичу, все-таки ми голосуємо за те, що я озвучую, а не за те, що висить на екрані.

Добре. Переходимо до розгляду проекту постанови «Про Заяву Верховної Ради України про непохитність державної політики України щодо деокупації та реінтеграції Автономної Республіки Крим і міста Севастополя» ([№ 12002](#)). Нам потрібно включити це питання до порядку денного сесії.

Ставлю на голосування пропозицію про включення цього питання до порядку денного сесії. Прошу голосувати.

«За» – 296.

Рішення прийнято.

Пропоную розглянути це питання за скороченою процедурою.

«За» – 239.

Без обговорення? Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про Заяву Верховної Ради України про непохитність державної політики України щодо деокупації та реінтеграції Автономної Республіки Крим і міста Севастополя» (№ 12002) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати.

«За» – 301.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято в цілому.

Ідемо далі. Наступне питання – проект Постанови «Про відкликання народного депутата України Безуглої М.В. з посади заступника голови Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки» ([№ 10391](#)). Відповідно до рішення, прийнятого на засіданні Погоджувальної ради, є домовленість розглянути це питання без обговорення, тому переходимо до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про відкликання народного депутата України Безуглої М.В. з посади заступника голови Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки» (№ 10391) у цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати.

«За» – 205.

Рішення не прийнято.

Прошу показати по фракціях і групах.

Наступне питання порядку денного...

Артур Володимирович Герасимов – з процедури. Сьогодні у нас якийсь процедурний день.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановний Олександр Сергійовичу, шановні колеги, під час голосування за процедурне рішення щодо законопроекту № 11131 стосовно середньострокового планування, на жаль, на табло висвітився інший номер законопроекту і депутати не розібралися. Згідно з Регламентом народний депутат України зобов'язаний чітко розуміти, за що голосує. Саме тому я прошу вас ще раз поставити на голосування пропозицію і прямо зараз перейти до розгляду законопроекту № 11131 щодо середньострокового бюджетного планування.

Щиро дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артуре Володимировичу, мені здається, що якщо один раз зал визначився з якогось питання, другий раз ми, напевно, вже не можемо визначатися, принаймні в цій частині нашого безперервного засідання, тому переходимо до розгляду кадрових питань, як би вам цього не хотілося.

Дмитро Олександрович Разумков – з процедури. Будь ласка. Вибачте, перед розглядом кадрових питань у нас є ще один законопроект.

Дмитро Олександрович. Будь ласка. Після?

РАЗУМКОВ Д.О. Перед кадровими питаннями.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре.

Переходимо до розгляду питань щодо ратифікації. Проект Закону «Про приєднання України до Угоди про заснування Міжнародного фонду сільськогосподарського розвитку» ([№ 0282](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 236.

Рішення прийнято.

Для доповіді від авторів запрошується тимчасово виконуючий обов'язки міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України Тарас Миколайович Висоцький. Будь ласка, 2 хвилини.

ВИСОЦЬКИЙ Т.М., *тимчасово виконуючий обов'язки міністра розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України.* Шановний головуючий, шановні народні депутати! До вашої уваги пропонується проект Закону України «Про приєднання України до Угоди про заснування Міжнародного фонду сільськогосподарського розвитку».

На жаль, станом на сьогодні Україна не є учасником цього фонду, відповідно не має можливості отримувати від нього кошти. Нам як країні, що розвивається, прагне вступити до Європейського Союзу, дуже важливо використовувати будь-який доступний міжнародний ресурс для підтримки наших аграріїв, особливо це важливо для прифронтових регіонів.

Хочу наголосити, що в даному фонді формується трьохрічний бюджет і відповідно зараз відбувається формування бюджету на 2025-2027 роки. Тому, щоб потрапити в наступні три роки, нам важливо саме зараз прийняти рішення і звернутися з проханням, щоб нас включили до цього фонду. Фактично це можливість отримувати гранти і фінансування, які спрямовуватимуться для впровадження інноваційних технологій, для підтримки сільськогосподарського розвитку, для вирішення питань продовольчої безпеки держави і відповідно постійно фіксувати імідж України як суттєвого аграрного гравця на міжнародних ринках.

За великим рахунком це дасть змогу українським сільськогосподарським виробникам отримувати кращі можливості для участі як у грантах, так і в програмах постачання продовольства в межах цього фонду. А, як відомо, ми як країна-експортер є одним з лідерів у постачанні продовольства на міжнародні ринки.

Тому прошу підтримати відповідне рішення, що дасть доступ до додаткового фінансування, головне – грантового, безповоротного, безкоштовного, для українських фермерів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Для співдоповіді до слова запрошується голова Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Олександр Олександрович Мережко.

МЕРЕЖКО О.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Шановні колеги, Комітет з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва на своєму засіданні 28 серпня 2024 року розглянув внесений Президентом України проект Закону «Про приєднання України до Угоди про заснування Міжнародного фонду сільськогосподарського розвитку» і ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти згаданий проект закону за основу і в цілому з урахуванням техніко-юридичних правок та із запропонованими комітетом змінами, а саме додати заяву такого змісту: «Дія цієї угоди не поширюється на тимчасово окуповані Російською Федерацією території України до повного припинення збройної агресії Російської Федерації проти України, відновлення територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаного державного кордону України, повного контролю України за державним кордоном України та відновлення конституційного ладу на відповідних територіях України».

Прийняття проекту закону сприятиме розширенню міжнародного співробітництва України в агропродовольчій сфері, дозволить залучити додаткові фінансові ресурси в розвиток сільського господарства держави, запровадити нові стимули для відповідного використання ресурсів шляхом упровадження інноваційних способів ведення сільського господарства, розширення застосування новітніх технологій в аграрному виробництві на засадах сталого розвитку, позитивно позначиться на вирішенні питання підвищення продовольчої безпеки держави та сприятиме подальшому зміцненню міжнародного іміджу України як надійного постачальника сільськогосподарської продукції на світових аграрних ринках.

Тож, шановні колеги, прошу підтримати рішення Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва та прийняти даний законопроект.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до обговорення. Прошу записати на виступи: два – за, два – проти.

Степан Іванович Кубів, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

КУБІВ С.І., член Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Пане головуєчий, прошу передати слово Олексію Гончаренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Олексійович Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Друзі, ну, що, підходимо до розгляду важливих питань про звільнення і таке інше, а перед цим все-таки вирішили згадати про аграріїв. Питання стосовно аграріїв насправді важливе. Усі ці відставки, туди-сюди, знову Рада голосувала, щоб прибрати одну депутатку з посади заступника голови Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки. Друзі, до речі, ми бачимо, як найбільша в парламенті фракція й фракція ОПЗЖ синхронно голосують. Вони знову якось це все синхронно роблять. Ну, дивуватися немає чому.

Але давайте все-таки поговоримо про аграріїв, тому що насправді Україна – це козаки та гречкосії. Так було, так є і, судячи з усього, так ще довго буде. Козаки – це наше військо, а аграрії – це ті, хто сьогодні годують планету. А що робить наша держава, щоб їм допомогти? Та, власне, дуже мало, щоб не сказати, що ще й часто заважає.

Будь ласка, приклади. Я не раз з цієї трибуни порушував питання тих аграріїв, підприємства яких залишилися на окупованій території. Що ми зробили, щоб їм допомогти? Уже скоро пів року, як у Раді лежить законопроект, нічого не розглядається. Тож нарешті розгляньте його, щоб з них хоча б не вимагали цих кредитів! З чого їм віддавати, коли їхні підприємства знаходяться на окупованій території? Не вирішено! Це аграріям зробили такий подарунок, коли все-таки підвищили акцизи на пальне, напевно, щоб їм було легше? Знищуєте аграрну галузь!

Що в нас з мобілізацією? Та вже прийміть нормальне рішення, щоб кожен, хто легально працює на підприємстві в Україні, у тому числі й аграрії мали право без жодної корупції і хабарів. Зробіть вже хоч якийсь крок назустріч нашим аграріям!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Козир, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

КОЗИР С.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (одномандатний виборчий округ № 184, Херсонська область, самовисуванець). Прошу передати слово Олександру Ковальчуку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Ковальчук. Будь ласка. До трибуни встигнете.

КОВАЛЬЧУК О.В. Дякую. Шановні колеги, шановна президіє, я не розумію, навіщо ми, обговорюючи такі важливі законопроекти, так сильно підвищуємо градус, не спілкуємося спокійно, а виходимо на трибуну, кричимо про якусь корупцію, неприйняті вами закони? Вами – це ким? Можливо, нам, парламенту, потрібно приймати законопроекти, а не переводити стрілки на своїх колег? Це я стосовно попереднього виступаючого.

Щодо суті цієї ініціативи. Шановні колеги, наш прямий обов'язок підтримати українських аграріїв і дати їм можливість співпрацювати з міжнародними фондами. У нашій країні грошей для аграріїв завжди буде недостатньо, тому що порівняно з країнами Європейського Союзу дотації, допомоги, різного виду фінансування та пільги не є такими, як у всьому світі. Сподіваюся, за часів нашої каденції ми зможемо прийняти не лише такий законопроект, як цей, що розглядаємо, а й інші.

Хочу з цієї трибуни подякувати кожному фермеру, аграрію, підприємству і асоціації, які долучалися протягом широкомасштабної війни до підтримки Збройних Сил України. Знаю особисто багато підприємств, які витратили мільярди гривень для закупівлі всього необхідного і для допомоги нашим Збройним Силам. Ця інформація є публічною, її можна побачити, і підтримати наших аграріїв, це наш спільний зв'язок. Сподіваюся, ми разом проголосуємо за це рішення і побажаємо гарної посівної кампанії і спільної перемоги.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович Олександр Сергійович, депутатська група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую. Шановний головуючий, шановні колеги, у рамках даного проекту ратифікації Угоди про заснування Міжнародного фонду сільськогосподарського розвитку хотів би звернути увагу насамперед на фінансово-економічне обґрунтування, тому що я завжди звертаю увагу на це. Згідно зі статтею 4 угоди ресурси фонду складаються з початкових внесків держав-членів, додаткових внесків держав-членів, спеціальних внесків держав, що не є членами фонду, і коштів, отриманих фондом за результатами операцій (там, можливо, цифри й невеликі, але сам факт є). Це перше.

Друге. На що мають, на мій погляд, витратитися кошти, які фінансуються міжнародними фондами для сприяння розвитку сільського господарства в Україні? Безумовно, це розвиток переробної промисловості, тому що виключно зерновий чи сировинний характер розвитку сільського господарства в Україні є неприйнятним, дає низький мультиплікативний ефект. У нас виключно примітивна сировинна структура економіки, сировинна структура експорту. Ми, як правило, експортуємо зернові, і виходить, що в нас низька додана вартість і низький рівень валового внутрішнього продукту.

Тому з цієї точки зору, якщо ви вже будете залучати міжнародні кошти в рамках грантової допомоги, це не будуть кредити, там не буде землі під заставу і багатьох інших неприйнятних для України норм, то, на мій погляд, ці кошти якраз мають бути спрямовані у тому числі й на зрошення, зважаючи на кліматичну ситуацію, яка є сьогодні в Україні.

Тому тваринництво, переробна промисловість, сільськогосподарське машинобудування – усе це ті актуальні маркери, які свідчитимуть про те, що дана угода дала, дійсно, потужний економічний приріст, у тому числі й у розвитку сільського господарства. В іншому випадку ми будемо мати плюс черговий кредит, плюс черговий транш, які спустили і втратили час.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чи є бажання виступити від інших фракцій, груп?

Іван Григорович Кириленко, фракція «Батьківщина». Будь ласка, 1 хвилина.

КИРИЛЕНКО І.Г., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановний пане головуючий Олександр Сергійовичу, звертаюся до вас і прошу вважати мій виступ депутатським запитом до Погоджувальної ради.

Декілька разів колега Гончаренко наполягав на включенні до порядку денного законопроекту [№ 11180](#). Питання виживання фермерських господарств на окупованій території підтримують Міністерство аграрної політики та продовольства України, Міністерство економіки України. До нас, до членів інших фракцій, до інших політичних сил, які є в парламенті та поза ним, звертаються тисячі постраждалих від агресії російської федерації, які покинули територію, але зберегли юридичну особу. Банки виграють суди – повертай кредити. Чим? Вони голі й босі!

Друзі, це прекрасний законопроект і всіма підтримується. Включіть його до порядку денного, давайте підтримаємо наших українців – патріотів-аграріїв.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Юлія Клименко, фракція «Голос», і переходимо до голосування. Будь ласка, 1 хвилина.

Прошу запросити народних депутатів до залу.

КЛИМЕНКО Ю.Л., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Шановні колеги, ми підтримуємо приєднання і будемо голосувати за. Але хочу наголосити, що крім приєднання і формального підписання договорів, треба ще й реально

виконувати свої зобов'язання перед аграріями. У нас є державні програми щодо компенсації на 1 гектар землі, щодо розмінування та інші програми, але, на жаль, вони не працюють, аграрії потерпають від відсутності оборотних коштів і відповідно продають урожай за безцінь.

Тому, шановні колеги, давайте не лише підписувати і голосувати, а й виконувати ті зобов'язання, які ми як держава беремо на себе, у тому числі й під час приєднання до міжнародних договорів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про приєднання України до Угоди про заснування Міжнародного фонду сільськогосподарського розвитку» ([№ 0282](#)) за основу та в цілому з урахуванням пропозицій комітету та з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати.

«За» – 281.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Переходимо до наступного питання порядку денного, це кадрове питання, – про звільнення Голови Фонду державного майна України.

Герасимов – з процедури.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановний Олександр Сергійовичу, шановні колеги, прошу уважно послухати зараз мій виступ. Якщо сьогодні ви звільняєте з Кабінету Міністрів ту кількість посадових осіб, яку запланували, то Кабінет Міністрів стає неповноважним. Я вважаю, непрофесійно, безвідповідально і небезпечно це робити під час війни.

Саме тому в мене є дві пропозиції: або нехай монобільшість, як мінімум, дві відставки відкладе, або закликаю всіх сьогодні не голосувати за жодну відставку, тому що, ще раз повторюю, неповноважний Кабінет Міністрів під час війни – це небезпека для держави і для наших військових.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це не з процедури, Артуре Володимировичу, а з державоустрою. Це більш така широка рамка, вибачте, будь ласка.

Разумков Дмитро Олександрович. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Шановні колеги, послухайте мене, будь ласка. Я проситиму поставити на голосування процедурну пропозицію щодо розгляду питань відставок міністрів.

Ми маємо повернути суб'єктність парламенту. Міністри мають приходити і звітувати перед парламентом. Тому пропонується така процедура розгляду цих питань: 5 хвилин – доповідь міністра, потім – по одному запитанню від кожної депутатської фракції і групи і 9 хвилин – на запитання від народних депутатів. Прошу саме за такою процедурою розглянути питання відставки міністрів, які сьогодні написали заяву. Це дозволяє Регламент, і така пропозиція має бути поставлена на голосування.

Олександрє Сергійовичу, прошу вас поставити її на голосування. Для прийняття рішення необхідно 150 голосів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановний Дмитре Олександровичу, відповідно до статті 28 Регламенту головуєчий перший пропонує процедуру. Користуючись цим правом, після того як ми послухаємо Ірину Володимирівну Геращенко, можливо, у неї є ще одна процедура, я це зроблю.

Геращенко. Будь ласка (*Шум у залі*).

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги, як учасниця Погоджувальної ради хочу сказати, що пан Разумков говорить про ті пропозиції, які лунали на засіданні Погоджувальної ради. І наша фракція наполягає на суб'єктності парламенту. Те, що міністри відмовляються звітувати на засіданнях профільних комітетів, а потім приходити до сесійного залу, це, вибачте, неправильно, це наша відповідальність.

Колеги, дуже правильно, якщо ми не просто звільнимо міністрів, а ще й заслухаємо звіти. Країна має на це право. Йдеться, дійсно, про суб'єктність парламенту, про звіт уряду. Пане головуєчий, ми просимо вас почути зал і поставити зараз на голосування озвучену паном Дмитром процедуру стосовно виклику міністрів, які вночі подали свої заяви: право на запитання народних депутатів, відповіді міністрів, обговорення і після цього – голосування. Ми вимагаємо звіту міністрів. Просимо всіх це підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Разумков – з процедури, і будемо переходити до... (*Шум у залі*). Добре, і Соболев.

Дмитре Олександровичу, будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Олександрє Сергійовичу, шкода, що Апарат вводить вас в оману. Це не питання головуєчого, а пропозиція народного депутата, яка має бути поставлена на голосування, а після цього ви маєте право ставити будь-які свої пропозиції. Але кожен депутат рівний, не дивлячись, де він знаходиться: або в залі, або в президії.

Я попросив поставити на голосування мою пропозицію, якщо вона не набере відповідної кількості голосів, будь ласка, робіть усе, що вам заманеться, в принципі, як це й відбувається.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дмитре Олександровичу...

РАЗУМКОВ Д.О. Тому, будь ласка, поставте на голосування мою пропозицію, а далі, коли будете займатися розглядом питань, ви можете ставити інші.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто ваша пропозиція не в процесі розгляду питання, ми не зайшли в питання. Ви це маєте на увазі? Просто у статті 28 чітко виписано, що головуючий на пленарному засіданні Верховної Ради має право вносити пропозиції з процедурних питань щодо ходу пленарного засідання, які ставляться на голосування першими.

Як це трактувати? (*Шум у залі*). Має право. Я як головуючий хочу скористатися своїм правом поставити зараз на голосування процедурну пропозицію (*Оплески*). Як би... Не впевнений...

Сергій Владиславович Соболев і Железняк.

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги, у цілому, підтримуючи пропозицію пана Разумков, я так розумію, підтриману іншими фракціями, про необхідність особистого звіту міністрів, які написали заяву про відставку, фракція «Батьківщина» вносить ще одне суттєве доповнення. Оскільки є орган, який відповідає за контроль за діяльністю парламенту та інституцій, які призначає парламент, – Рахункова палата, ми вимагаємо, щоб після звіту міністра був виступ представника Рахункової палати про роботу міністерства і особисто міністра за довірений йому період. І лише після цього можна обговорювати й приймати рішення стосовно кожного міністра.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Железняк, а потім – Дмитро Олександрович.

Будь ласка, Ярославе Івановичу.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Шановні колеги, особливо з фракції «Слуга народу», я не розумію, про що у нас зараз відбувається дискусія. Давайте подивимося на це з іншого боку. Сьогодні відбудеться звільнення декількох міністрів, які працюють на уряд, державу п'ять років. Просто по-людськи, нормальна позиція – за їхнім бажанням дати можливість відзвітувати. Якщо ми проголосуємо зараз пропозицію Разумкова, яку я підтримую, і міністр не прийде, це теж його вибір, і ми не можемо його притягнути сюди за вуха, поки не змінили законодавство. Але дати людині 10 хвилин для можливості розповісти, що вона зробила за п'ять років, це нормально, це по-людськи. Саме тому, я вважаю, треба дати і проголосувати за цю пропозицію.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Отже, ставлю на голосування пропозицію Дмитра Олександровича Разумкова, яку він озвучив. Прошу голосувати.

«За» – 143.

Рішення не прийнято.

Сергію Владиславовичу, вашу пропозицію поставити на голосування? Ставлю на голосування пропозицію Сергія Владиславовича Соболева, яку він озвучив. Прошу голосувати.

«За» – 124.

Рішення не прийнято.

Ярославе Івановичу, ви, здається, не озвучували пропозицію. Чи озвучували?

Железняк. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Колеги, вношу тоді компромісну пропозицію. Ми від Верховної Ради даємо зараз виклик міністрам, які готуються до звільнення, – можливість відзвітувати. Якщо вони не прийдуть на звіт, все одно відповідний проект постанови буде розглянуто, якщо набере голоси. Але це виглядатиме не так, що Верховна Рада не дала можливості відзвітувати, і ми беремо на себе цей негатив і відповідальність, а це вибір людини, яка працювала певну кількість років на високій політичній посаді і вирішила залишити її без жодного звіту.

Тому пропоную перед кожним голосуванням проекту постанови щодо звільнення дати процедурно 10 хвилин для звіту тому, кого звільняють.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію Ярослава Івановича Железняка, яку він озвучив. Прошу голосувати.

«За» – 143.

Рішення не прийнято.

Володимир Цабаль. Будь ласка. Якщо у вас є процедура, ви її одразу пропонуйте.

ЦАБАЛЬ В.В. Колеги, дивіться, у нас щоразу, коли ми звільняємо міністрів, виникає одне й те саме питання щодо доповіді.

Я пропоную не зараз, але щоб на наступному засіданні Погоджувальної ради вивчили можливість розгляду законопроекту [№ 3195](#) авторства Лозинського, Безгіна, Клочка та інших, у якому якраз й передбачається, щоб під час процедури звільнення міністрів вони обов'язково звітували. І тоді у нас цих голосувань щодо процедури не буде. Колеги, це дуже важливий законопроект, у якому вирішується саме це питання. Я не розумію, чому ми за чотири роки його не розглянули. Його авторами є представники всіх фракцій.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Переходимо до розгляду наступного питання. Шановні колеги, відповідно до пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить звільнення з посади Голови Фонду державного майна України.

3 вересня 2024 року відповідно до положень чинного законодавства Голова Фонду державного майна України Віталій Станіславович Коваль подав до Верховної Ради України заяву з проханням звільнити його із займаної посади. Комітет з питань економічного розвитку розглянув зазначену заяву. За наслідками її розгляду зареєстровано проект Постанови «Про звільнення Ковалю В.С. з посади Голови Фонду державного майна України» ([№ 12003](#)). Відповідні матеріали вам надано. Згідно з частиною четвертою статті 20 Регламенту Верховної Ради України питання включається до порядку денного сесії позачергово без голосування.

Пропоную розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 220.

Рішення прийнято.

Оскільки Голова Фонду держмайна відсутній, переходимо до доповіді від комітету.

Для доповіді до слова запрошується голова Комітету з питань економічного розвитку Дмитро Андрійович Наталуха.

НАТАЛУХА Д.А., голова Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день. Шановний пане перший заступнику Голови Верховної Ради України, шановні колеги! Сьогодні зранку відбулося засідання комітету, на якому ми заслухали доповідь Віталія Станіславовича Ковалю щодо дев'яти місяців його керівництва Фондом державного майна України. Звісно, дев'ять місяців, не дають можливості говорити про революційні зміни в такій настільки заангажованій своєю історією та своїми попередніми керівниками й практиками структурі, як Фонд державного майна України. Але при цьому я хотів би відзначити, що це, напевно, один з найефективніших керівників Фонду державного майна, який принаймні був за каденцію нашого комітету, з яким нам доводилося працювати.

Ми бачили у ставленні Ковалю відверту комунікабельність, орієнтованість на результат, що дозволило йому робити доволі непопулярні, часом небезпечні речі. Це точно не той керівник, який відсиджувався в офісі, а фізично достатньо активно перебував у різних регіонах й областях нашої держави, де того потребувала ситуація і безпосереднє його втручання. Це людина, яка змогла нормально запустити приватизацію малих підприємств, тому це було достатньо ефективно.

До того ж у нього було питання щодо приватизації державної землі. Думаю, він потребував трохи більше повноважень, яких йому не вистачило на цій посаді.

Тому комітет, звісно з важким серцем, прийняв рішення рекомендувати Верховній Раді погодити його відставку з розрахунку і з очікуванням того, що він зможе на іншій посаді довести свої справи до кінця.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.

Руцишин Ярослав Іванович, фракція «Голос». Будь ласка.

Железняк Ярослав Іванович, фракція «Голос».

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Шановні колеги, сьогодні перед початком розгляду кадрових питань ми тричі не дали можливість людям відзвітувати за свою роботу, у тому числі й Віталію Ковалю, який все-таки має чим пишатися на цій посаді, і, я впевнений, до якого у вас як у народних депутатів є різні запитання щодо Фонду державного майна. Але зараз ми, народні депутати, тричі відмовилися від можливості заслухати, що відбувалося майже рік на цій посаді. Думаю, це достатньо ганебний випадок, і мені соромно, що ми як парламент не даємо можливість людям, які п'ять років працювали на своїх посадах, відзвітувати. Я не розумію ситуацію, коли люди, яких ми призначали, яким ми довірили повноваження у виконавчій гілці влади, дозволяють собі не прийти. Ви бачите пана Камишіна? Він же прийшов, знайшов час для звіту. Що заважає іншим знайти п'ять хвилин і розповісти про свою роботу?

У мене було декілька засідань ТСК за участю Фонду держмайна, і до них немає претензій. Скажу відверто, вони непогано працювали. Але я не підтримаю сьогодні жодного кадрового рішення виключно через те, що не можу дозволити пропустити через парламент ситуацію, коли немає звіту. Тому закликаю: або ми повертаємося до розгляду процедурних питань, або розглядайте як коаліція свої кадрові питання самі.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юлія Володимирівна Тимошенко, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В., *член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»).* Фракція «Батьківщина». Шановні друзі, думаю, кожен з вас знає, що відбувається в країні, нікому не треба про це розповідати. Ви прекрасно знаєте, що сьогодні кожна сфера нашого життя просто заведена в крайню кризу і там не просто хаос, а ще й на базі корупції бенкет у чуму. Такого безладу, такої непрофесійності, такого абсолютно безвідповідального ставлення до країни я за всі роки ніколи не бачила. В Україні були дуже складні обставини, але так, щоб країною керували люди без мізків, без відповідальності, без досвіду, без будь-якого взагалі розуміння, що вони роблять, не пам'ятаю.

А тепер подивіться, хто зараз з парламенту присутній у залі, коли звільняється більша частина уряду. Можливо, є Прем'єр-міністр, можливо, є міністри, можливо, є Президент чи навіть президія Верховної Ради? Та ні, нікого немає. Тому що вас, парламент, парламентаризм, просто не ставлять ні в що. Знаєте, ви просто кнопки, яким дзвонять і кажуть, натисніть ось тут і все буде дуже круто. Парламентаризм вбитий настільки глибоко, що я навіть не уявляю, скільки років потрібно буде для того, щоб відновити взагалі нормальне існування державного управління.

І можу вам сказати, що наша фракція не братиме участі у звільненні, призначенні, у всьому цьому хаосі, який нічого не міняє. Ми вважаємо, треба негайно створювати коаліцію національної єдності, уряд національної єдності і виводити країну з кризи, а не переставляти прізвиська.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гончаренко Олексій Олексійович. Будь ласка.
Ніна Петрівна Южаніна. Будь ласка.

ЮЖАНИНА Н.П., *член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»).* Шановні українці, прикро було чути голову профільного комітету, тому що, виявляється, у нас є ще один новоспечений успішний менеджер.

Хочу нагадати, що 30 травня минулого року Верховна Рада прийняла в другому читанні законопроект [№ 8250](#) про так звану реформу Фонду державного майна України. У чому вона полягала? Пропонувалося найголовніше – зробити Фонд держмайна цілісною юридичною особою, нібито це мало допомогти в операційному управлінні прискорити процес прийняття рішень, самостійно сформувати команду. І це було головне завдання ще до попереднього Голови Фонду державного майна України пана Умерова. Створення однієї юридичної особи замість головного офісу і дванадцяти регіональних управлінь – це було насамперед головною метою.

Прийшов новий керівник. Знаю, процес триває понад рік, що ця реформа, не має ані кінця, ані краю. Це суцільна невизначеність, відсутність роботи регіональних відділень і головного офісу з основних питань. І, що важливо, кажуть, що пан Коваль побачив всю цю неправильну реформу, але побоявся навіть вголос сказати, що треба призупинити, розвернути все і почати відновлення роботи Фонду держмайна.

Думаю, якщо всі успішні менеджери будуть так вчиняти, нам тоді, дійсно, нічого робити. От якщо треба повністю знищити країну, запросіть цю владу, вона все це зробить.

Звертаюся до європейських країн. Якщо вам треба все зруйнувати, у нас є команда, вони завжди готові прийти і знищити все до фундаменту, а ви самі розбирайтеся, що робити далі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович, депутатська група «Платформа за життя та мир», і будемо переходити до голосування. Запросіть, будь ласка, народних депутатів до залу.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую. Шановний головуючий, шановні колеги, персоніфіковані оцінки діяльності Фонду державного майна України, безумовно, мають і цифрове вираження. На жаль, не змінилися дані, які нам давав ще тодішній керівник Умеров, – 82 відсотки підприємств, що знаходяться в структурі Фонду державного майна України, або збиткові, або на стадії ліквідації. Це 2 тисячі 368 об'єктів. Тобто ситуація там фактично не покращилася, це реальна картина, зокрема економічна ситуація у Фонді державного майна України, і вона надзвичайно критична. Думаю, цифра «82 відсотки» каже сама за себе. Я погоджуюся з тими колегами, які сьогодні заявляли, що питання не в зміні персоналій, а в зміні економічної політики щодо Фонду державного майна України і в цілому того, що відбувається. Це перший момент.

Другий момент, на який я неодноразово протягом цих п'яти років звертав увагу, – це скасування переліку стратегічних об'єктів, які не підлягають приватизації. Пам'ятаєте, у кінці 2019 року скасували перелік цих об'єктів, і відповідно на сьогодні він фактично так і не потрапив до Верховної Ради. Скільки разів Комітет з питань економічного розвитку, а також фракція, яку я представляв, неодноразово зверталися до Кабінету Міністрів, Міністерства економіки з проханням подати цей перелік, але його на сьогодні так і не існує. Тому, думаю, що все-таки це скликання, якщо вже й починало цю історію, воно має завершити, підтримати і проголосувати перелік стратегічних об'єктів, які не підлягають приватизації.

Ну, і контрольна функція. Пам'ятаєте, це скликання ліквідувало комісію, яка здійснювала моніторинг щодо приватизації, передали питання підкомітету Комітету з питань економічного розвитку, а результати ви всі бачите. Тому з цієї точки зору я хотів би все-таки звернутися в подальшому до тих, хто голосуватиме за нового Голову Фонду державного майна з тим, що необхідно змінювати там економічну політику, тоді буде толк.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Більше немає бажаючих виступити з мотивів від інших фракцій? Тоді обговорення питання завершено, переходимо до голосування. Прошу запросити народних депутатів до залу. Шановні колеги, будь ласка, займіть свої робочі місця.

Відповідно до пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України, частини першої статті 7 Закону України «Про Фонд державного майна України» ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови

«Про звільнення Ковалю В.С. з посади Голови Фонду державного майна України» ([№ 12003](#)) у цілому. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 225.

Рішення не прийнято.

Постанову відхилено.

Прошу показати по фракціях і групах.

Разумков – з процедури. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Шановні колеги, давайте поважати себе й українське суспільство, за рахунок якого цим міністрам та іншим чиновникам виплачуються зарплати. Нехай міністри прийдуть в зал, прозвітують, і якщо Раду, суспільство влаштує їхній звіт, підуть займатися чимось іншим. Але так далі працювати не можна, і голосування це довело. Тому давайте все-таки запросимо міністрів, і нехай дадуть відповідь, що ж вони робили, за що отримували достатньо високу зарплату, часто більшу, ніж наші захисники.

Тому, Олександр Сергійовичу, ще раз прошу поставити на голосування мою пропозицію, щоб міністри перед звільненням мали по 10 хвилин на виступи, потім – по одному запитанню від кожної фракції та групи і 9 хвилин – на запитання народних депутатів. Будь ласка, поставте ще раз цю пропозицію на голосування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Дмитре Олександровичу. Ми послухаємо всі процедурні пропозиції.

Олексій Олексійович Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую, шановні друзі. Ну, вітаю тих, хто проявив хоч якусь суб'єктність. Ура! Це ж знущання з парламенту. Де Коваль? Немає! Де Президент? Немає! Де Прем'єр-міністр? Немає! Нікого немає, ну, просто знущаються з парламенту. Слава Богу, знайшлися люди, які не стрибають, як собачки, «по щелчку».

Тепер процедурна пропозиція. Я пропоную викликати до Верховної Ради Прем'єр-міністра України, бо хочу почути від нього відповідь, чому йдуть міністри, чому йде Голова Фонду держмайна? Хто ці люди? Як вони працювали? Він має подавати всі ці прізвища. Ми парламентсько-президентська республіка.

Прошу негайно поставити на голосування мою пропозицію й викликати сьогодні до Верховної Ради Прем'єр-міністра України Дениса Шмигала.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ярослав Іванович Железняк. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Шановні колеги, є відчуття, що єдину відставку, яку ми можемо сьогодні прийняти, – це відставка пана Камишіна, тому що він присутній у сесійному залі і, я впевнений, може відзвітувати.

Колеги, повторю свою пропозицію, є велике прохання послухати її. Є дві величезні різниці: Рада не дала змоги міністру перед звільненням відзвітувати чи міністр, незважаючи на рішення Ради, не з'явився на звіт.

Пропоную вчинити інакше. Ми не можемо притягнути міністрів ані за вуха, ані за інші органи у Верховну Раду, у нас немає приставів. Але ми можемо дати можливість і нехай вже міністр вирішує: звітувати чи ні. Думаю, саме ця різниця й коштувала вам голосування щодо минулого проекту постанови.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Роман Лозинський. Будь ласка.

ЛОЗИНСЬКИЙ Р.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Порядок денний: звільнення Ковалю, звільнення Верещук, звільнення Стефанішиної, звільнення Стрільця, звільнення Малюцьки, звільнення Кулеби, звільнення Камишіна.

Скільки я назвав міністрів? Один присутній! І те, що ми зараз обговорюємо процедурні питання: давайте викличемо, давайте поговоримо. Може, давайте ми нарешті перестанемо інституційно гвалтувати парламент? Може, ми нарешті звернемося до Погоджувальної ради? У 2020 році було зареєстровано законопроект № 3195. Давайте нарешті інституційно зробимо так, щоб міністри під час звільнення були присутні в парламенті, а не тоді, коли їх просять, закликають, розпалюють вогнище і з бубнами танцюють, щоб це було як інституційна вимога. Тому що це наймані працівники, які отримують кошти платників податків, вони працюють в нашій країні і для нашої країни. Де вони? Про які результати говоримо? Саме тому не було й не буде 226 голосів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Пузійчук – з процедури. Потім виступлять Геращенко та Устінова.

Вибачте. Івченко. Будь ласка.

ІВЧЕНКО В.Є., член Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановний головуючий, знаєте, правильно кажуть колеги: давайте насамперед поважати себе. Коли міністри приходять на засідання комітетів, звітують, коли приходять до сесійного залу і відповідають на запитання народних депутатів України – це правильно. Сьогодні в урядовій ложі присутній лише один міністр, який весь ранок

відповідав на запитання Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки і зараз, я так розумію, готовий також відповісти. Давайте не будемо, як сказала Юлія Тимошенко, кнопками, а просто поважатимемо себе. Матимуть справу лише з тими, які поважають себе. Ми – парламент! Зрозумійте, хто ви є. Ви – парламентарі, ви – держава.

Тому, колеги, давайте запросимо до сесійного залу міністрів і нормально розглянемо питання відставок.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ірина Володимирівна Геращенко – з процедури. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Дякую. Шановні колеги, ми бачимо, як запланований на сьогодні серіал «Міністропад» перетворюється на серіал «Не звільнені». Насправді, хочу нагадати: ми – країна – кандидат на членство в Європейському Союзі.

Шановний головуючий Олександр Корнієнко входить до переговорної групи щодо нашого членства в ЄС. Першим відкривається кластер основи, який говорить про демократію та сильний парламент. Сильний парламент в парламентсько-президентській республіці – це парламент суб'єктний, якому уряд підзвітний.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірино Володимирівно, це не з процедури.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Ми вимагаємо, аби зараз прийшли всі міністри, яких ви плануєте звільнити, та відзвітували. Це вимога виборців, які дали вам всю повноту влади, а ви, аплодуючи, відправляєте у відставку тих, хто в уряді роками займався незрозуміло чим.

Тому ми вимагаємо звернутися зараз до Прем'єр-міністра та уряду, вони вчора не були присутні на відкритті сесії, нехай зараз з'являться та відзвітують, і будемо голосувати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Устінова. будь ласка.

УСТІНОВА О.Ю. Шановні колеги, дивіться, нас починають поважати. Пан Малюська, звільнення якого ми щойно не підтримали, прийшов до залу. Тож зараз запрошую всіх підтримати цей, скажімо, флешмоб, щоб навчити міністрів поважати парламент, який голосує за їх призначення. Ми не можемо встати і піти, ми працюємо, бо є частиною цієї країни, і як парламентарі повинні працювати. А міністри не вважають за потрібне навіть прийти і розповісти, що вони зробили.

Дивіться, це вже дає позитивний ефект. Тож пропоную його продовжити й дочекатися, коли вони прийдуть на засідання комітету. Бо сьогодні пан Кулеба вигулював собаку, замість того щоб прийти на засідання комітету й розповісти,

що він робив всі ці роки, обіймаючи посаду міністра закордонних справ, крім того, що писав власну книгу. Я хотіла б побачити пані Стефанішину і почути, куди вона йде і чим займатиметься далі. Бачте, це дає позитивний ефект, тому пропоную продовжити.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Буймістер – з процедури. Будь ласка.

БУЙМІСТЕР Л.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 223, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! У момент, коли ми за три кроки до втрати східного фронту, ми займаємося казна-чим, не бачимо жодного міністра, займаємося якимись перестановками шашечок, навіть не заслухали на засіданні профільного комітету пана міністра з питань стратегічних галузей промисловості України, який сьогодні тут присутній. Засідання комітету має відбутися тільки завтра, звільнивши його сьогодні, він втрачає допуск до держтаємниці і не зможе завтра звітувати перед комітетом. Давайте вчити матеріальну частину, ті закони, за якими живе країна і які ми приймаємо і не займатися тут дурнею, а сконцентрувати зараз усі свої сили на зміцненні обороноздатності держави. Але, бачу, багатьом колегам у цьому залі це не цікаво, тому давайте повертатися до нормальної роботи, а не займатися імітацією.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мотовиловець – пропозиція з процедури, і будемо далі визначатися щодо, звичайно, всіх п'яти пропозицій. А як же, колеги?! Демократія. Парламентаризм.

Андрію Вікторовичу, яка у вас пропозиція з процедури?

МОТОВИЛОВЕЦЬ А.В. Друзі, я прошу перейти зараз до розгляду відставки міністра з питань стратегічних галузей промисловості України Камишіна Олександра Миколайовича, він присутній у залі. І ще прохання підняти саме це питання і поставити зараз його на голосування, тобто перейти до розгляду законопроекту про звільнення.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, я ставитиму на голосування пропозиції в порядку надходження. Першою була пропозиція Дмитра Олександровича Разумкова, яку він озвучив, щодо процедури розгляду відставок міністрів. У ній зазначалися якісь хвилини, я вже не пам'ятаю.

Ставлю на голосування пропозицію Дмитра Олександровича Разумкова про процедуру звільнення міністрів. Прошу голосувати.

«За» – 122.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію Олексія Олексійовича Гончаренка про необхідність негайно викликати до сесійного залу Прем'єр-міністра України Шмигала. Прошу голосувати.

«За» – 136.

Рішення не прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію Ярослава Івановича Железняка про розгляд відставок міністрів. Прошу голосувати.

«За» – 130.

Рішення не прийнято.

Пане Івченко, у вас не було пропозиції? Не було. Пані Устінова, у вас не було пропозиції? Пане Ар'єв, ні, ми вже зібрали процедурні пропозиції, зараз їх проголосуємо, а потім заслухаємо вашу пропозицію.

Ставлю на голосування пропозицію Андрія Вікторовича Мотовиловця про зміну черговості розгляду питань порядку денного та перехід до розгляду питання про звільнення міністра з питань стратегічних галузей промисловості України Камишіна Олександра Миколайовича. Прошу голосувати.

«За» – 228.

Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду питання про відставку міністра з питань стратегічних галузей промисловості України.

Ар'єв – з процедури. Будь ласка. Але з процедури.

АР'ЄВ В.І., член Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Зараз у засобах масової інформації, я прошу головуючого і вас уважно послухати, ширяться повідомлення про те, що черговий блок на Південноукраїнській атомній електростанції може зупинитися на тривалий час через неякісне виконання ремонту. До того ж учорашні події навколо компанії «Укренерго» призвели до того, що двоє поважних членів Наглядової ради написали заяви про звільнення.

Тому прошу підтримати мою пропозицію і запросити завтра на засідання Верховної Ради міністра енергетики України Галущенко, щоб заслухати його пояснення щодо вищезгаданих питань, зокрема, з приводу того, що нам готує осінь, зважаючи на те, що на атомних електростанціях проводяться неякісні ремонти. Я дуже прошу поставити на голосування і запросити завтра на заслуховування...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію Володимира Ар'єва, як він її озвучив. Прошу голосувати.

«За» – 124.

Рішення не прийнято.

Переходимо до розгляду питання. Шановні народні депутати, відповідно до пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить вирішення питання про відставку членів Кабінету Міністрів України.

3 вересня 2024 року відповідно до положень чинного законодавства про Кабінет Міністрів України Камишін Олександр Миколайович подав до Верховної Ради України заяву з проханням прийняти його відставку з посади міністра з питань стратегічних галузей промисловості України.

Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку розглянув зазначену заяву. За наслідками її розгляду було зареєстровано відповідний проект Постанови «Про відставку Міністра з питань стратегічних галузей промисловості України Камишіна О.М.» ([№ 12006](#)). Відповідні матеріали вам надано.

Згідно з частиною четвертою статті 20 Регламенту Верховної Ради України питання включається до порядку денного сесії позачергово без голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд даного питання за скороченою процедурою з наданням міністру з питань стратегічних галузей промисловості України до 5 хвилин на виступ. Прошу голосувати.

«За» – 217.

Рішення прийнято.

До слова запрошується міністр з питань стратегічних галузей промисловості України Камишін Олександр Миколайович. Будь ласка.

КАМИШІН О.М., *міністр з питань стратегічних галузей промисловості України.* Шановні народні депутати, бажаю вам здоров'я і дякую за можливість публічно звітувати.

У цьому залі 534 дні тому ви дали мені вексель довіри й підтримали моє призначення на посаду міністра. Сьогодні зранку в закритому форматі я надав повний звіт за свою роботу Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки, мав коротку розмову в *Zoom* з Комітетом з питань економічного розвитку, і завтра звітуватиму цьому ж комітету в повному форматі в закритому доступі.

Моя доповідь в залі буде короткою. Коли я прийшов на посаду, перше, що мене вразило, це велика розбіжність між тим, що ми могли виробляти, і потребами сил оборони. Виробляли в залежності від позицій або мало, або взагалі нічого. Головне питання, яке лунало на всіх нарадах, – ремонт танків. Сьогодні ви, мабуть, вже ні від кого не почуєте з приводу проблем з ремонтом танків. І ми сьогодні довели, що наша оборонка спроможна виробляти повний спектр необхідного озброєння військової техніки – від бронетехніки до БПЛА, від боеприпасів до ракетного озброєння. Ми виробляємо більше самохідних артсистем, ніж будь-яка країна вільного світу, створили абсолютно новий вид зброї, про що Президент сказав в одному із своїх останніх звернень, – ракету-дрон. А, як наголосив Президент, наша програма щодо балістичної ракети успішно

пройшла випробування. Наші далекобійні дрони майже щоденно вражають агресора у найглибших тилах. А FPV-дрони вже законтрактовано в достатній кількості для потреб фронту.

Ми почали та продовжуємо трансформацію АТ «Укроборонпром». І сьогодні ми бачимо, що завдяки цьому він посів 49 місце в рейтингу топ-100 компаній світу. На сьогодні це одна з найшвидше зростаючих компаній світу. Якщо раніше перед союзниками наша оборонка виглядала як дотаційна, багато в чому безпорадна галузь, то тепер нас сприймають як рівноцінного, надійного партнера з власними розвиненими потужностями, хорошими результатами й значним досвідом міжнародної співпраці. Це підкріплено ще заявами й конкретними угодами.

Маємо: спільні підприємства та міжнародні партнерства від *Rheinmetall* до *Northrop Grumman*; 116 оборонних компаній з 24 країн світу, що долучилися до Альянсу оборонних індустрій; систему міжнародних оборонно-промислових заходів DFNC, що проходять майже щомісяця в різних країнах; 671 мільйон доларів від іноземних партнерів на закупівлю української зброї для українського війська в рамках ініціативи *ZBROYARI*. Саме так виглядає справжня довіра партнерів до нашої оборонки, підкріплена найнадійнішим із інструментів, – конкретними коштами.

Не можу не згадати про вашу довіру. У 2024 році на розвиток оборонки парламент виділив рекордне фінансування – понад 51 мільярд гривень. Це в понад чотири рази більше, ніж попереднього року. Звітую, що з доступних на сьогодні 31 мільярда гривень вже сплачено понад 22 мільярди гривень і 6 мільярдів гривень – у процесі оплати. Ці кошти було спрямовано на розвиток ключових для оборонки напрямів – високоточного озброєння та боєприпасів.

Пишаюся тим, що нам вдалося повернути честь і гідність професії зброярів. За півтора року люди з оборонки отримали майже 800 державних нагород різного рівня, двоє з них – відзнаку від Президента «Національна легенда України». Кожен з цих людей, дійсно, герой, це – залізні люди. Триста тисяч зброярів працюють 24/7 під постійними обстрілами, не зупиняючись, без відпусток і вихідних на перемогу України. Я вдячний всім за результати, про які можу доповісти сьогодні. Я вірю, що це лише початок відродження нашої оборонки.

Ми були знані як житниця Європи, але вимушені трансформуватися за екстремально короткий період в арсенал вільного світу. Ми продовжимо цю трансформацію, процес вже запущений і має тільки набирати обертів. Сподіваюся, ви підтримаєте в цьому нову команду, як підтримували мене весь час на посаді міністра з питань стратегічних галузей промисловості. Буду вдячний за підтримку нинішнього генерального директора АТ «Укроборонпром» Германа Сметаніна.

Дякую всім за співпрацю і довіру. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава! Дякую, Олександр Миколайовичу.

Для доповіді до слова запрошується голова Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку Дмитро Андрійович Наталуха. Будь ласка, 2 хвилини.

НАТАЛУХА Д.А. Дякую. Колеги, сьогодні було кілька ітерацій з Олександром Миколайовичем, де була можливість членам комітету поспілкуватися з ним. У нас запланована додаткова форма спілкування з ним, незважаючи на результати сьогоднішнього голосування. І як продовження достатньо тривалої системної і ефективної взаємодії комітету й міністерства, яке виникло з ініціативи комітету, яке нам вдалося відстояти і на прикладі роботи Камишіна, на мою думку, вдалося відстояти не дарма. За ці місяці було проведено достатньо багато щодо відновлення обороноздатності нашої держави, щодо відновлення виробництва різного роду зброї та інших засобів, і, звісно, Камишін зіграв в цьому не останню роль, якщо не передову й провідну.

Сподіваюся, у подальшому в нього буде можливість реалізувати весь задум щодо поновлення обороноздатності країни на будь-якій посаді, на яку б він не претендував. Тому комітет, щоб поставити на цьому крапку, ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти і задовольнити заяву Камишіна про звільнення з посади міністра з питань стратегічної промисловості, і бажає йому успіхів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.
Швець Сергій Федорович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ШВЕЦЬ С.Ф., секретар Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова (одномандатний виборчий округ № 214, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, колеги. Після звіту pana міністра у мене таке запитання: у чому тоді причина відставки?

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Риторичне запитання, напевно.
Ірина Володимирівна Геращенко, фракція «Європейська солідарність».

ГЕРАЩЕНКО І.В. Прошу передати слово пані Фріз.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Фріз Ірина Василівна. Будь ласка.

ФРІЗ І.В. Шановні колеги, дійсно, приклад міністра Камишіна – це те, що мали б наслідувати всі інші представники Кабміну, які сьогодні в зухвалий спосіб дозволили собі не явитися на звіт до парламенту під час розгляду питання стосовно свого ж звільнення.

Дійсно, сьогодні зранку міністр Камишін був присутній на закритому засіданні Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки, і це не вперше, тому що він налагодив якісну комунікацію з профільним комітетом, звітував за свої перші 100 днів, за 150 днів і за півтора року роботи. Тому слід віддати належне, що саме такого фаху і рівня люди мають обіймати відповідні посади, щоб депутати, які мають питання стосовно того чи іншого профілю діяльності міністра, мали можливість отримувати відповіді, не очікуючи, коли вони на те погодяться.

Водночас хочу наголосити, що сьогодні ми маємо усвідомити суб'єктність нашого парламенту, тому що, звільняючи шість міністрів, ми фактично робимо нелегітимним будь-яке рішення Кабінету Міністрів, адже вони навіть не зможуть зібратися на засідання, тому що не мають кворуму відповідно до чинного законодавства.

Тому перш ніж звільняти не міністра Камишіна, а всіх інших, прошу вас зважити, що під час війни ми залишаємося без виконавчої гілки влади, що є неприпустимим і взагалі злочином. Тому, звільняючи Камишіна, ви сьогодні можете почати відставку міністрів, але все-таки я хотіла б вам побажати приймати рішення зважено, з усвідомленням того, що ви робите під час воєнного стану.

Фракція «Європейська солідарність» не буде підтримувати відставку Камишіна, тому що ми як опозиція не беремо участі в кадрових перестановках і бажаємо вам нести відповідальність за кожне рішення.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Владиславович Соболев, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

СОБОЛЄВ С.В. Шановні колеги, шановний головуючий, можливо, це найдивніший розгляд питання про відставку міністрів. Можливо, ми чуємо позицію Прем'єр-міністра, який не може працювати з тим міністром, тому вимагає його відставки? Можливо, ми нарешті почуємо позицію правлячої фракції політичної партії – «Слуга народу», які заявлять: ми не можемо працювати з тим міністром, він не справляється із своїми обов'язками, ми викликали його на засідання фракції, тому вимагаємо його відставки?

Пане міністре, чому ви подали заяву про відставку? Ми з колегами послухали ваш звіт, ви розумієте, який на сьогодні стан справ у цій галузі, чудово розумієте, у якому стані зараз країна. Можливо, це не розуміють ті, які ініціюють вашу відставку? Можливо, ви збираєтеся на посаду Прем'єр-міністра? Але я чув інше, що ви йдете радником. Тому виникає ключове запитання: хто в державі несе відповідальність за вирішення кадрових питань: призначення, зняття? Яким чином це відбувається?

Для нашої фракції це взагалі дивно. Ми послухали звіт, сподіваюся, почуємо й інші звіти, бо бачу, вже підтягнулися міністри чинного уряду. Але ми знаємо, що на сьогодні в уряді є ще декілька вакансій. Те, що парламент сьогодні

не бере взагалі ніякої участі, бо якщо хтось думає, що натиснувши кнопки «за», «проти» чи, утримавшись, ви щось вирішуєте...

Тому наша фракція не буде брати участі в цьому голосуванні.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярослав Іванович Железняк, фракція «Голос». Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Два моменти по суті.

Перше. Хотів би подякувати Олександру Камишіну за його роботу. Сподіваюся, будь-яка людина, яка прийде на цю посаду, зробить, як мінімум, ще більше, тому що це важливо, тому що це про державну безпеку.

Друге, що відзначив, я так розумію, весь зал, – це єдиний міністр, який від самого початку засідання був присутній у цьому залі й відзвітував. Не впала у нього корона, не втратили ми пленарний день, а 5 хвилин послухали, що людина, якій ми довірили голоси своїх виборців для виконавчої функції, зробила, обіймаючи посаду міністра .

Я не знаю мотивів пана Камишіна, я так розумію, він перейде на іншу посаду в Офісі Президента і, сподіваюся, так само ефективно виконуватиме цю функцію, і ми, щонайменше, будемо вам допомагати. Як відомо, у нас вже давно немає рабовласницького ладу, і якщо людина написала заяву і не хоче виконувати далі свою функцію на посаді міністра, то, напевно, ми маємо її відпустити.

Тож, оскільки ми почули звіт і є ініціатива міністра, наша фракція підтримає цей проект постанови.

На цьому, по суті, я завершив, а тепер щодо форми. Я бачу ще одного міністра, який доєднався, – пана Малюську. Як ми будемо голосувати за кандидатури інших міністрів, я не знаю. Але повторюю: український парламент не має права голосувати проекти постанов про відставку міністрів без їхнього звіту. Це неповага не лише до народних депутатів, а й до тих виборців, які через нас надали можливість людям виконувати важливу функцію держави у виконавчій гілці влади.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович Олександр Сергійович, і будемо переходити до голосування.

Запросіть, будь ласка, народних депутатів до залу.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую. Шановні колеги, скажу коротко. Спробую озвучити ексклюзивні цифри. Я намагався знайти якісь економічні параметри ефективності нинішнього військово-промислового комплексу (ВПК), бо ми бачимо в іноземній пресі публікації про чужі кредити, чужий ВПК і, власне, на сході маємо те, що маємо.

Щойно озвучили цифру – 50 мільярдів гривень виділили на завантаження військово-промислового комплексу й окремих робіт. Що таке 50 мільярдів гривень? Це 1,2 мільярда доларів або 0,67 відсотка ВВП. Менше 1 відсотка ВВП виділяємо на ВПК під час воєнного стану. А потім ми вже маємо інші похідні речі. Так, у нас великий оборонний бюджет, але ми не завантажуюмо настільки власні виробничі потужності.

З цієї точки зору пропозиція про збільшення і локалізації, і оборонних закупівель, і внутрішнього виробництва товарів та послуг вже буде до ваших наступників. Тоді буде результат.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Обговорення питання завершено, переходимо до прийняття рішення. Прошу народних депутатів зайняти свої робочі місця в залі, зробити це оперативно.

Відповідно до пункту 12 частини першої статті 85 та частини другої статті 115 Конституції України, пункту 1 частини першої статті 18 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про відставку Міністра з питань стратегічних галузей промисловості України Камишіна О.М.» ([№ 12006](#)) у цілому. Прошу голосувати.

«За» – 243.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято.

Прошу показати по фракціях і групах.

Переходимо до розгляду наступного питання порядку денного – про відставку віце-прем'єр-міністра України – міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України Верещук Ірини Андріївни.

Отже, колеги... (*Шум у залі*). Ми розпочали розгляд питання.

Відповідно до пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить вирішення питання про відставку членів Кабінету Міністрів України.

З вересня 2024 року відповідно до положень чинного законодавства Верещук Ірина Андріївна подала до Верховної Ради України заяву з проханням прийняти її відставку з посади віце-прем'єр-міністра України – міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України. Відповідні матеріали вам надано.

Згідно з частиною четвертою статті 20 Регламенту Верховної Ради України питання включається до порядку денного сесії позачергово без голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 218.

Рішення прийнято.

Для доповіді до слова запрошується голова Комітету Верховної Ради з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин Андрій Вікторович Задорожний. Будь ласка, 2 хвилини.

ЗАДОРЖНИЙ А.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, шановний пане головуєчий! За дорученням керівництва Верховної Ради України комітет на своєму засіданні 4 вересня 2024 року розглянув заяву про відставку віце-прем'єр-міністра України – міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України Верещук Ірини Андріївни із займаної посади.

За результатами розгляду комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України визначитися шляхом голосування на пленарному засіданні щодо прийняття відставки віце-прем'єр-міністра України – міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України Верещук Ірини Андріївни.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.

Прощук Едуард Петрович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ПРОЩУК Е.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування (одномандатний виборчий округ № 85, Івано-Франківська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Максиму Ткаченку.

ТКАЧЕНКО М.М., член Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, дякую за можливість висловити свою позицію. Наскільки мені як людині, яка співпрацює з профільним міністерством, про яке ми зараз говоримо, як члену профільного комітету, як внутрішньо переміщеній особі з 2014 року відомо, зараз йдеться не про відставку Ірини Андріївни, під загрозу ставиться існування в майбутньому профільного міністерства.

Тому буду відвертий перед фракцією: нікого не агітую, а сам не буду голосувати за це.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайло Михайлович Цимбалюк, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Фракція «Батьківщина». Насправді дивно, чому пані Ірина не прийшла до сесійного залу. Свою діяльність вона розпочинала як наша колега народний депутат. Думаю, їй було б що сказати і про свою роботу на цій посаді, і взагалі про діяльність уряду стосовно внутрішньо переміщених осіб тощо. Якби в цьому залі був присутній Прем'єр-міністр України, його можна було б запитати: а що уряд держави зробив для українців, які втратили своє майно, житло, переїхали в межах держави, які умови створено, щоб вони залишалися в Україні? І є питання до Прем'єр-міністра та до уряду в цілому: як з майже 4 мільйонів українців, які офіційно визнані внутрішньо переміщеними особами, 2,5 мільйона осіб рік тому ще отримували 2 тисячі гривень – на дорослого, 3 тисячі гривень – на особу з інвалідністю та неповнолітнього, а докерувалися вони до того, що зараз отримують 700 тисяч осіб? Де ті люди? Вони почали краще жити чи отримали житло? Ні. Їм просто Кабінет Міністрів шляхом безпідставних маніпуляцій зменшив виплати.

Шановні колеги, насправді те, що відбувається сьогодні, – це запитання до всіх нас: чи є суб'єктність парламенту? До Прем'єр-міністра також є запитання: він просто здає своїх вчорашніх колег чи йому байдуже, хто буде? На сьогодні – п'ять міністрів в стадії виконувачів обов'язків, а шість, можливо, взагалі піде у відставку. Як під час воєнного стану Кабінет Міністрів як мінімум добу може залишатися недієздатним? Питання є.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярослав Железняк, фракція «Голос».

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Шановні колеги, усі ми як народні депутати достатньо тривалий час працювали з Іриною Верещук. І сьогодні, коли вона залишає свою посаду, на яку ви як коаліція її делегували, ми знову не дали можливості людині виступити. Я не знаю причини, чому пані Ірини немає тут, але щось мені підказує, що вона точно могла б відзвітувати про свою роботу, як мінімум, розповісти чим займалася, що далі буде з міністерством, про реінтеграцію. Мені як людині з Маріуполя важливо це почути. Я впевнений, що більшості з вас також. Але через абсолютно, вибачте за непарламентський вислів, ідіотську позицію, ми не дали можливість відзвітувати.

Пані Ірини тут немає. Хтось із народних депутатів в коментарях напише, що вона не прийшла звітувати, бо ми позбавили свою ексколегу можливості розповісти: що вона зробила, які виклики стоять, може, потрібна якась допомога для реінтеграції територій, кого вона бачить наступником, як мінімум, яка

причина її звільнення. Усе це могло пролунати, якщо буквально сім народних депутатів підтримали б процедуру звіту. А ми достатньо свідомо декілька разів відмовилися від цього, тому в новинах пройде, що парламент звільнив людину без звіту. Ще раз: йдеться про нашу колегу. Тому, за всієї поваги до бажання людини залишити свою посаду, я не розумію, як можна зараз за це голосувати. Гадаю, це неповага до інституції не з боку міністра, а з боку чинної влади.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович Олександр Сергійович, депутатська група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую. Шановний головуючий, шановні колеги, я розумію, чому міністри не приходять і чому сьогодні не прийшли. Тому що є за що відповісти і, на жаль, за симпатії до даної міністерки, там також є серйозні запитання. Хочу насамперед сказати щодо того, про що говорив пан Михайло. У нас суттєво зменшилася кількість внутрішньо переміщених осіб, які отримують допомогу, при тому що, як бачимо, навпаки, відбувається переселення, у нас не з'явилися нові території, немає ні нових будинків, нічого, тобто немає фінансових можливостей, щоб люди отримали допомогу і відмовилися від цієї державної допомоги.

Які називають цифри? Рік тому було 2,5 мільйона осіб, які отримували допомогу від Кабінету Міністрів. Зараз, за нашими даними, зокрема тимчасової спеціальної комісії, – лише 1,2 мільйона. Тобто чисельність внутрішньо переміщених осіб, які отримують допомогу, зменшилася, наголошую, у понад два рази. Це неприйнятно, цього не має бути, і проект Державного бюджету на 2025 рік має бути зверстаний з урахуванням цієї пропозиції. Більше того, нам і міжнародні організації та навіть внутрішні міністерства за різними методологіями оцінки, за різними підходами давали такі цифри – 5-7 мільйонів внутрішньо переміщених осіб. Тобто майже кожна друга родина, яка виїжджає, потребує цієї допомоги, але вона її не отримує, тільки кожна четверта, а то навіть і менше. Тому, ну, зараз, зрозуміло, відставка буде, наступний міністр чи той новий формат міністерства, який буде, має це врахувати.

А щодо реінтеграції, думаю, тут навіть коментарі зайві, ми й так усе бачимо. Тому це результат діяльності даного міністерства, даного віцепрем'єрства, і, напевно, ми маємо дати цьому відповідну оцінку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Чи є бажаючі виступити від інших депутатських фракцій і груп?

Федина – з мотивів. Будь ласка, 1 хвилина.

ФЕДИНА С.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний

виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Насправді абсолютно неприйнятним є те, що пані Верещук, як і більшість міністрів, навіть не втрапила прийти до Верховної Ради, щоб відзвітувати про свою діяльність. Українці хотіли б їй поставити кілька важливих запитань, які вона не хоче чути. Зокрема, а що там із розмінованим Чонгаром? Вона ж так активно працювала над тим, щоб зробити все можливе, щоб московській армії можна було безперешкодно заходити на територію України, бо це була її персональна робота і персональна звітність. Це перше.

Друге. Чи знає вона, скільки внутрішньо переміщених осіб змушені повертатися на окуповані або прифронтові території, тому що не мають жодної комунікації, жодної підтримки від держави? Вони повертаються додому, тому що там хоча б є де жити. А в інших регіонах у них немає ані можливості орендувати житло, ані жити. Чесно кажучи, представники Кабміну мали б не просто звітувати, а й відповідати за свої дії, бо безкарність та бездіяльність...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прохання зайняти свої робочі місця, переходимо до голосування.

Відповідно до пункту 12 частини першої статті 85, частини другої статті 115 Конституції України, пункту 1 частини першої статті 18 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» ставлю на голосування пропозицію про відставку Верещук Ірини Андріївни з посади віце-прем'єр-міністра України – міністра з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України за поданою нею заявою. Прошу голосувати.

«За» – 214.

Рішення не прийнято.

Прошу показати по фракціях і групах.

Переходимо до розгляду наступного питання порядку денного – про відставку віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Стефанішиної Ольги Віталіївни.

Шановні колеги, відповідно до пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить вирішення питання про відставку членів Кабінету Міністрів України.

З вересня 2024 року відповідно до положень чинного законодавства Стефанішина Ольга Віталіївна подала до Верховної Ради України заяву з проханням прийняти її відставку з посади Віце-прем'єр-міністра України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України. Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу розглянув зазначену заяву. За наслідками її розгляду було зареєстровано проект Постанови «Про відставку Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Стефанішиної О.В.» ([№ 12008](#)). Відповідні матеріали вам надано.

Згідно з частиною четвертою статті 20 Регламенту Верховної Ради України питання включається до порядку денного сесії позачергово без голосування.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 218.

Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду питання. Для доповіді до слова запрошується голова Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу Іванна Орестівна Климпуш-Цинцадзе. Будь ласка, 2 хвилини.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги, хочу вас поінформувати, що комітет, як і цей зал, також відмовився, на жаль, заслухати чи отримати звіт пані Стефанішиної і одночасно проголосував за звільнення Стефанішиної Ольги Віталіївни з посади віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України за поданою нею заявою про відставку.

Відповідно до прийнятого рішення комітет рекомендує Верховній Раді України прийняти відставку віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Стефанішиної Ольги Віталіївни.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, запишіться, будь ласка на виступи: два – за, два – проти.

Козир, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

КОЗИР С.В. Колеги, прошу підтримати і перейти до голосування. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Цимбалюк Михайло Михайлович, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Прошу передати слово Валентину Наливайченку.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О., секретар Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Ще раз наголошую, наша фракція дуже серйозно ставиться до питання інтеграції України до Європейського Союзу. Це перше.

Друге. Ми публічно кажемо всім захисникам і громадянам України: ми дуже серйозно ставимося до питання інтеграції України до НАТО. Вже час, щоб

в уряді також серйозно до цього ставилися. Ми категорично не сприймаємо такої ситуації, коли від урядовців немає звітів, коли ані в Брюсселі, ані в Києві, ані у Вашингтоні не розуміють, хто і куди пішов, а головне – навіщо.

Третє. Ми вимагаємо, щоб нарешті парламент, уряд і Президент працювали в національній єдності, бодай у питаннях щодо національних пріоритетів. Європейський Союз та НАТО є національним пріоритетом України і потребують таких фахівців в уряді, які зможуть звітувати, знають, що робити далі й домагаються результатів.

Ми не маємо зараз часу на іграшки і на цю кадрову муть, треба вирішувати питання про вступ до Європейського Союзу. Ми ратифікували стільки угод, досягли для бюджету України стільки фінансової допомоги від Єврокомісії, Європейського Союзу, тож настав час парламенту відверто сказати, що ми діємо як національна єдність, готові і формуємо уряд національної єдності, у нас є пріоритети, є сталість зовнішньої та внутрішньої політики, а відтак, ми рівноправні партнери з Європейським Союзом і місце України в Європейському Союзі з європейським парламентом, з європейським урядом і з демократією в державі.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Німченко, депутатська група «Платформа за життя та мир».

НІМЧЕНКО В.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).
Прошу передати слово Колтуновичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович Олександр Сергійович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Вельмишановні колеги, моє найулюбленіше. Мені дуже симпатична пані Стефанішина, але результати роботи я вам назву в цифрах. Дивіться, за півроку експорт України до країн Європейського Союзу впав на 9,8 відсотка. Це перше.

Друге. Мінус 5,8 мільярда доларів – від’ємне сальдо зовнішньої торгівлі. Це з тим, що експорт становить близько 11 мільярдів доларів, ми маємо сальдо – мінус 5,8 мільярда доларів. Тобто ми фактично підтримуємо економіку Європейського Союзу, а вони меншою мірою нашу.

Третє. Усі кредитні угоди, які підписувалися, як правило, передбачали локалізацію країн Європейського Союзу, – 50-70 відсотків на території країн Європейського Союзу. Останній приклад – Франція, і ви це бачили. Ми стимулювали чужі економіки, брали кредити, це наша реальність і такі результати.

Четверте. У мінус я записав би угоду про сертифікацію відповідності на промислову продукцію (Угода АСАА). Не готова. Точніше, готова, але не працює. Ще таке. Безумовно, усі ви бачили транспортну блокаду наших сусідів – членів Європейського Союзу. Це відбувалося за каденції нинішнього уряду.

П'яте. П'ять країн Європейського Союзу запроваджували ембарго на імпорт сільськогосподарської продукції з України. Це наші сусіди – члени Європейського Союзу. Тому євроінтеграція за нинішнього Кабміну дещо ілюзорна, є за що критикувати, і, як бачимо, це відображається у цифрах.

Шосте. Чого немає? Копенгагенські критерії, Маастрихтські критерії в економічній сфері – це все імплементація, також угоди про асоціацію і таке інше. Цього ми також не бачили.

Подивіться, який показник ВВП на душу населення і рівень мінімальної заробітної плати в Європі. Його теж не наближують, тобто у нас немає економічної євроінтеграції.

Тому з цієї точки зору наступній людині, яка буде цим займатися, треба ставити насамперед економіку, а вже потім політику.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніна Петрівна Южаніна. Будь ласка.

ЮЖАНИНА Н.П. Прошу передати слово пані Іванні Климпуш-Цинцадзе.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Іванна Орестівна Клипуш-Цинцадзе.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О. Колеги, ніхто з вас, сидячи в цьому залі, не розуміє логіки цих звільнень, цих заяв, цієї терміновості, цього знищення до провалля управлінської системи Кабінету Міністрів України. Так, протягом цих років ми отримали результати, які дали нам можливість вести перемовини про членство в Європейському Союзі. Але, чомусь, ми не чуємо, щоб віце-прем'єрка з питань європейської та євроатлантичної інтеграції чітко виступала за дотримання Копенгагенських критеріїв, проти централізації влади в Україні, проти знищення демократичних засад і свободи слова. Я тяжко уявляю, як далі проводитимемо перемовини стосовно кластеру основи, коли йдеться саме про верховенство права і про свободи.

Але, знаєте, коли урядовці не звітують перед парламентом, то це не є неповага до парламенту, це є неповага до громадян України в типі демократичній країні, до громадян, які обрали цей парламент, який затвердив усіх цих урядовців на їхніх посадах, і саме завдяки громадянам вони сьогодні мають ці посади, проте не вважають за необхідне прийти і доповісти, що їм вдалося чи не вдалося, і чому вони йдуть з цих посад. Це уряд і Офіс Президента вирішив, що можна повертати країну в минуле і ділити її на стани, призначивши себе феодалами.

Знаєте, колеги, вже верне від усіх заяв про євроінтеграцію, тому що ви обіцяєте людям Європейський Союз, а самі будете радянський. Ми в цих іграх не братимемо участі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярослав Іванович Железняк, і будемо голосувати. Будь ласка, 1 хвилина.

Прошу зайняти свої робочі місця.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Колеги, сьогоднішній день виглядає так, що запам'ятається в історії днем, коли суб'єктність українського парламенту почала потроху зароджуватися, за що я щиро дякую всім вам.

Я з великою повагою ставлюся до Ольги Стефанішиної, вважаю, що нам взагалі везе з усіма віце-прем'єрами з питань євроінтеграції. Але те, що пролунало від голови комітету, це ж правда. Хотілося б дізнатися, як вона справлятиметься вже з двома функціями: напевно, міністра юстиції та віце-прем'єра. Хотілося б почути звіт, хотілося б поваги до українського парламенту, яка, вибачте, хоча б на 5 хвилин, але точно може бути.

Тому я вважаю, що зараз, продовжуючи традицію відновлення суб'єктності парламенту, треба провалювати це голосування, зупиняти його і на наступний день запрошувати всіх міністрів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Переходимо до голосування. Прошу зайняти свої робочі місця.

Відповідно до пункту 12 частини першої статті 85, частини другої статті 115 Конституції України, пункту 1 частини першої статті 18 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про відставку Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Стефанішиної О.В.» ([№ 12008](#)) у цілому. Прошу голосувати.

«За» – 241.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято.

Прошу показати по фракціях і групах.

Наступне питання порядку денного – про відставку міністра захисту довкілля та природних ресурсів України Стрільця Руслана Олександровича (*Шум у залі*).

Відповідно до пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить вирішення питання про відставку членів Кабінету Міністрів України.

З вересня 2024 року відповідно до положень чинного законодавства Стрілець Руслан Олександрович подав до Верховної Ради України заяву з проханням прийняти його відставку з посади міністра захисту довкілля та природних ресурсів України. Комітет Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування розглянув зазначену заяву. За наслідками її розгляду зареєстровано проект Постанови «Про відставку Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України Стрільця Р.О.» ([№ 12005](#)). Відповідні матеріали вам надано.

Згідно з частиною четвертою статті 20 Регламенту Верховної Ради України питання включається до порядку денного сесії позачергово без голосування. Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 229.

Рішення прийнято.

Переходимо до розгляду питання.

Для доповіді до слова запрошується... (*Шум у залі*). Без обговорення?

Для доповіді до слова запрошується голова Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування Олег Володимирович Бондаренко. Будь ласка, 2 хвилини.

БОНДАРЕНКО О.В. Добрий день, шановні колеги. Сьогодні комітет розглянув заяву міністра захисту довкілля та природних ресурсів пана Стрільця Руслана Олександровича у якій він просить звільнити його із займаної посади за власним бажанням і ухвалив рішення підтримати її, а також рекомендувати Верховній Раді України прийняти відставку.

Шановні колеги, від себе особисто і, сподіваюся, від більшості комітету, хочу все-таки подякувати Руслану Олександровичу за ту роботу, яка проводилася ним. Ми запустили доволі багато реформ, ви також брали участь у голосуванні щодо них, за що я вам дуже дякую. Це реформи щодо промислового забруднення, яку нещодавно нарешті запустили, щодо управління відходами, щодо хімічної безпеки, щодо управління природно-заповідним фондом, яка, сподіваюся, почне працювати. Нам ще є що робити. Думаю, наступний міністр робитиме це не гірше, ніж Руслан Олександрович і його команда.

Хочу ще раз подякувати пану міністру і попросити зал задовольнити його заяву.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу записатися на виступи: два – за, два – проти.
Герус Андрій Михайлович, фракція «Слуга народу».

ГЕРУС А.М., голова Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Олександр Маріковському.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Маріковський. Будь ласка.

МАРІКОВСЬКИЙ О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Особисто я не голосував за кандидатуру цього міністра і розумію, чому. Тому що це міністерство «надувательства».

В Україні пройшла реформа управління відходами, яка насправді суттєво не впливає на ринок відходів: не запускає сюди інвесторів, не закладає циркулярну економіку в цей процес, щоб виробникам переробленої продукції було вигідно цю продукцію забирати, нічого такого немає. Тому пишатися тими реформами, які, здавалося б, ви щось зробили... Скоріше треба трохи не пишатися цим.

Я вітаю сьогоднішнє рішення уряду, щоб задовольнити цю добровільну відставку, тому що, думаю, йому треба побажати щасливої дороги назад на Дніпропетровщину. Дякую, що не зіпсував вкрай наше довкілля.

Але, дивіться, вчора відбулася ще одна важлива деталь. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України оприлюднило документ, де детально надало інформацію щодо кожного забруднювача. А я так собі думаю: а хто ж сьогодні під час війни є забруднювачем? Це той, хто веде економічну діяльність. Вони оприлюднили документ, де є ще живі підприємства без прильотів, без нічого, вивалили їх в Інтернет. Думаю, чи не здуріли вони зовсім? Як під час війни можна таке робити – тупо вивалювати інформацію щодо кожного нашого українського підприємства, скільки забруднень вони роблять. Ну, це така маячня.

Тому скатертиною доріжка, як то кажуть.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В'ятрович, фракція «Європейська солідарність».

Олексій Олексійович Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Друзі, чому так весело? Що взагалі відбувається у Верховній Раді? Ну, ось просто подивіться на це очима виборців. Ми звільняємо якихось міністрів. Чому цих? Ніхто не знає. Місце Президента зайнято якимось колегою. Прем'єр-міністра також немає на місці. Ну, немає Прем'єр-міністра! Він навіть не прийшов до нас! Навіщо сюди приходити? Спікера парламенту, я розумію, відрядження, важливо, але його також немає!

Ми розглядаємо питання заміни половини уряду без Президента, без Прем'єра, без спікера! Ще й тут ходимо, сміємося! Над ким ми сміємося? Над собою? Що відбувається, мені може хтось пояснити?

Ви зараз граєтесь в якісь ігри. Провалили голосування стосовно однієї міністерки. Слава Богу, нарешті вирішили показати, що вам хоч щось заважає танцювати, але ж інших пропускаєте. Воно ж нічого принципово не змінює.

В країні катастрофа. Подивіться на Покровськ. Нам обіцяли каву в Ялті. Може, почнемо з кави в Селидовому і в Покровську? Може, ми зробимо щось з нашою енергетикою? Я щось не бачу проектів постанов про звільнення міністра оборони, міністра енергетики? В країні немає світла, люди гинуть, щодня відбувається якесь страшне горе. Здається уже не може бути нічого страшнішого, але на наступний день – ще страшніше.

І ми оце так ходимо, граємося. Тих звільнили, тих призначили, ха-ха, хі-хі. Ну, є якесь розуміння, що ми рухаємося в прірву? Попереду прірва! Нам потрібний уряд вже не національної єдності, а уряд національного порятунку! Негайно! Зараз! Ми маємо це робити, а не займатися ігрищами: того – сюди, того – туди.

Це просто маячня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Німченко, депутатська група «Платформа за життя та мир».

НІМЧЕНКО В.І. Прошу передати слово народному депутату Колтуновичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович.

КОЛТУНОВИЧ О.С. Дякую, шановний Василю Івановичу. Шановні колеги, я намагався знайти економічні показники ефективності діяльності даного міністерства, але, знаєте, насамперед зіштовхнувся з міжнародними рейтингами, які ви всі бачили. Наприклад, рівень якості атмосферного повітря. Київ стабільно пробиває першу трійку найбільш забруднених міст у світі, і це наша об'єктивна реальність. Інші рейтинги, які стосуються якості питної води і багатьох інших похідних речей, також бажають кращого. Це перший момент.

Другий момент, який також був провалений, – це процес декарбонізації. Я тут все-таки не погоджуюся, що це ніша лише Міністерства економіки, думаю, Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України також мало відіграти важливу роль, оскільки декарбонізація, яка запроваджується, і правила з так званим вуглецевим митом Європейського Союзу в подальшому унеможливлять експорт відповідної української продукції, яка матиме негативний вуглецевий слід. Це також не виконувалося, і я це зарахував би в мінус.

Третє. Поводження з побутовими відходами, викиди промислових підприємств, побутових споживачів і так далі. Комплексно, якщо ми беремо базу порівняння, вона, можливо, буде не зовсім коректною, порівнюючи з 2021 роком, тому що територіально змінилися межі і кількість суб'єктів господарської діяльності значно зменшилася, але все одно, якщо ми візьмемо якийсь умовний інтегральний показник, то побачимо, що він також зростає. Тобто ми розуміємо, чому не рухаємося в питанні екологізації й охорони навколишнього природного

середовища. Тому що, безумовно, є проблеми енергетики, але все одно фундаментальні речі щодо інтегрованих дозволів і таке інше десь мають навіть корупційний слід, не працюють.

Тому в побажанні вже наступному міністру, який буде цим займатися, хочу звернути увагу насамперед на декарбонізацію, як на пріоритет, який у подальшому визначатиме не лише економіку, а й зовнішню торгівлю України.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Андрій Осадчук, фракція «Голос». Будь ласка.

ОСАДЧУК А.П., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).* Прошу передати слово Устіновій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Устінова.

УСТІНОВА О.Ю. Шановні колеги, я відкрила сайт Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України. Знаєте, яка перша новина там вилазить? Як уникнути помилок у звітності. Знаєте, мені здається, було б дуже добре, якби міністр прийшов і відзвітував, як уникати помилок у звітності, якщо він це всім розповідає, а перед парламентом, який проголосував за його призначення, не звітує. Думаю, більшість з вас його ніколи не бачили, і гуглили сьогодні половину тих прізвищ, які ми зараз бачимо, і за які нас змушують голосувати.

У мене велика повага до тих міністрів, які сьогодні прийшли в зал, відзвітували, які прийшли на засідання комітетів і показали, що в нас працюють інституції. Прошу, поважайте себе, тому що ви потім розповідаєте, що народний депутат це вже ніхто, що нас ні в що не ставлять. Так ви самі це робите, коли не змушуєте міністрів приходити й звітувати, а вони це мають робити відповідно до закону, але вигулюють собак, замість того щоб бути присутніми на засіданні комітету і звітувати про роботу за останні три роки.

Це ненормально. Давайте все-таки поважати себе, інституції і збережемо хоч якийсь нормальний парламент, а не перетворюватися на кнопкодавів, які голосують, не знаючи за кого, за тих, які розповідають іншим, як потрібно звітувати, а самі не можуть доїхати до Ради.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Чи є ще бажаючі виступити від інших фракцій і груп? Шановні колеги, займіть, будь ласка, свої робочі місця, переходимо до голосування. Колеги, сконцентровані в секторі справа від мене, займіть, будь ласка, свої робочі місця.

Відповідно до пункту 12 частини першої статті 85, частини другої статті 115 Конституції України, пункту 1 частини першої статті 18 Закону

України «Про Кабінет Міністрів України» ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про відставку Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України Стрільця Р.О.» ([№ 12005](#)) у цілому. Прошу голосувати.

«За» – 244.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято.

Прошу показати по фракціях і групах.

Переходимо до розгляду наступного питання порядку денного – про відставку міністра юстиції України Малюська Дениса Леонтійовича. Шановні колеги, відповідно до пункту 12 частини першої статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить вирішення питання про відставку членів Кабінету Міністрів України.

З вересня 2024 року відповідно до положень чинного законодавства Малюська Денис Леонтійович подав до Верховної Ради України заяву з проханням прийняти його відставку з посади міністра юстиції України. Комітет Верховної Ради України з питань правової політики розглянув зазначену заяву. За наслідками її розгляду зареєстровано проект Постанови «Про відставку Міністра юстиції України Малюськи Д.Л.» ([№ 12004](#)). Відповідні матеріали вам надано.

Згідно з частиною четвертою статті 20 Регламенту Верховної Ради України питання включається до порядку денного сесії позачергово без голосування.

Ставлю на голосування пропозицію розглянути це питання за скороченою процедурою.

«За» – 229.

Рішення прийнято.

Для доповіді до слова запрошується міністр юстиції України Денис Леонтійович Малюська. Будь ласка, 2 хвилини (*Оплески*).

МАЛЮСЬКА Д.Л., міністр юстиції України. Дякую, друзі, дуже вдячний.

Ми з вами пропрацювали з 2019 року. Я був обраний народним депутатом, працював тут, бігав по цьому залу і збирав ваші голоси, зареєстрував купу законопроектів, а потім моє прізвище прибралося, бо я склав депутатські повноваження. Усі ці п'ять років я відчував вашу підтримку. Я вельми вдячний, я працював майже з кожним з вас, підтримка була шалена, серйозно (*Оплески*).

Щодо відставки, щоб прибрати будь-які інсинуації. Заява про відставку реальна, це моє самостійне рішення, про яке я просив вже не один місяць. Просто попросили почекати правильного політичного часу, щоб можна було і заміну підібрати, і щоб робота не зависала. Тому так вийшло синхронізовано разом з іншими відставками, але це точно не примус, не якийсь шантаж чи щось подібне. Це моє бажання. Прошу вас підтримати відставку (*Оплески*).

Чому? Правильне запитання. Завжди потрібно в своїх діях ставити чим більше запитань «чому?», це правильно. П'ять років на посаді. Я зробив купу речей, про які готовий зараз відзвітувати, на жаль, не знаю чи встигну, але тим не менш, на засіданні комітету розповідав, а сьогодні опишу в соцмережах. На жаль, я не знав заздалегідь, коли буде голосування, тому ми не встигли оформити письмові матеріали, але зроблено просто неймовірно багато речей: ми прибрали корупцію у сфері реєстрації, навели лад у держпідприємствах, віддали сільськогосподарську землю Фонду держмайна, навели порядок у Державній кримінально-виконавчій службі, підприємства почали заробляти гарні гроші й працювати «в білу».

За всі п'ять років моєї роботи ніколи не було скандалів з топ-керівництвом Міністерства юстиції. Я особисто вклав туди свою душу й готовий пройти поліграф у будь-який момент, що я не взяв жодної копійки, жодного хабаря (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дайте можливість завершити.

МАЛЮСЬКА Д.Л. Я готовий пройти поліграф у будь-який час, як завгодно: публічно, онлайн. Я ручаюсь за чесність всіх своїх заступників. Наша команда ніде не «налажала». Я вдячний вам за те, що ми досягли багатьох результатів. Без вас ми з цим точно не впоралися б.

Ще раз дякую (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякуємо, Денисе Леонтійовичу (*Оплески*).

Для доповіді до слова запрошується голова Комітету Верховної Ради України з питань правової політики Денис Вячеславович Маслов.

МАСЛОВ Д.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, маю сказати, що міністр сьогодні без жодних сумнівів був на засіданні Комітету з питань правової політики, чітко доповідав про результати роботи. На жаль, також було не так багато часу, але, повірте, в роботі нашого комітету жодних складнощів у комунікації з міністром та його командою не було. Я дякую міністру за ефективну роботу і взаємодію з комітетом.

Пане міністре, дякую вам особисто і від імені комітету.

Зрештою маю сказати, що комітет вирішив рекомендувати Верховній Раді України визначитися шляхом голосування щодо прийняття відставки Міністра юстиції України Малюськи Дениса Леонтійовича.

Денисе Леонтійовичу, дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запишіться, будь ласка, на виступи: два – за, два – проти. Герус Андрій Михайлович. Будь ласка.

ГЕРУС А.М. Ми сьогодні чули вже багато хороших слів на адресу Дениса Леонтійовича, тому ще раз хочу йому подякувати та побажати успіхів у подальшому професійному житті. Давайте підтримаємо дану пропозицію, тим більше, якщо це відставка, дійсно, за власним бажанням, як нам сказав Денис Леонтійович.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Никорак, фракція «Європейська солідарність».

НИКОРАК І.П. Прошу передати слово Герасимову Артуру Володимировичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Артур Володимирович Герасимов. Будь ласка.

ГЕРАСИМОВ А.В. Шановний Олександр Сергійовичу, шановні колеги, під час обговорень попередніх відставок я підійшов до міністра юстиції пана Малюськи і запитав чи правда, якщо сьогодні будуть проголосовані всі відставки, Кабмін під час війни стане неповноважним. Він підтвердив цю інформацію. Подумайте, це останнє голосування, яким ми можемо прямо зараз зберегти і залишити повноважним Кабмін. Якщо ви проголосуєте цю відставку, зробите Кабінет Міністрів під час війни неповноважним. Це перше.

Друге. Якщо хтось не знає, переводжу на людську мову, що сталося в комітеті. Ви ж всі є членами комітетів. Комітет може або підтримати рішення, або бути проти рішення, проте коли він не хоче підтримати рішення, але й не хоче сваритися з Офісом Президента, каже, – на розсуд залу. Ви ж усі це знаєте. Але ми ж розуміємо, що це означає, – ні, комітет не підтримує цю відставку.

Третє. За всієї поваги до пана Дениса, п'ять років – це багато. Ви хлопцям, які сидять в окопах скажіть, що п'ять років – це багато, що три роки – це багато, що десять років (дехто сидить) – це багато. Це не причина.

Четверте. Я повністю підтримую Олексія Гончаренка та інших колег, які виступали з цієї трибуни і запитували: де Президент, де Прем'єр-міністр? Ми ж розуміємо, хто сьогодні реально керує міністерствами та відомствами. Чому їх немає в цьому залі? Чому вони не пояснюють своїх рішень? Чому вони не кажуть, що буде далі? Країна воює, країна стикається з надвеликими проблемами, а ви тут реально бавитеся, звільняючи міністрів, ще й погіршуючи ситуацію.

І наостанок. Є дуже серйозна історія з Міністерством юстиції, і пан міністр має залишитися на посаді, щоб її завершити. Як ви знаєте, було визнано конституційним закон про перейменування церков, де кожна церква, яка має зв'язок з московією, має написати у себе на дверях: російська православна церква. Цей закон треба виконувати, відповідальне – Міністерство юстиції. Тому закликаю не голосувати за цю відставку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Сергій Володимирович Власенко, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ВЛАСЕНКО С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую. Шановний пане головуєчий, насамперед респект міністру за те, що він прийшов в цей зал і відзвітував наскільки міг. Респект за те, що він прийшов на засідання комітету. До того ж хочу підтвердити слова голови комітету, у нас ніколи не було проблем щодо комунікації з міністерством.

Але в мене інше запитання. Скажіть, будь ласка, чи отримали ми від Міністерства юстиції законопроекти щодо комплексної судової реформи, щодо комплексної реформи Пенітенціарної служби, чи інші комплексні законопроекти? Тому ви можете вкотре аплодувати черговому міністру, який іде з посади, а потім все це якось по-іншому розвивається.

Я розумію, що міністр відсидів п'ять років і вирішив, що вже звільнився, що відсидів строк і вже треба виходити з цього корабля, що тоне. Але, колеги, насправді проблема не в міністрах, за всієї поваги до Дениса Леонтійовича, він не найгірший міністр юстиції, а в тому, що в державі відсутні програми і стратегії розвитку. Тому насправді в цих інституціях треба не ліжка пересувати, а застосовувати інші державницькі підходи до формування відповідних політик.

Тож на сьогодні нам треба шукати... Скажіть, хто замінить міністра юстиції? Де та людина, яка прийде його замінити? Де програма діяльності нового міністра? За моє перебування в парламенті вперше відбувається так, що ми голосуємо відставку, а правляча фракція не знає, кого призначатиме на цю посаду! Так не буває!

Тому, колеги, фракція «Батьківщина» буде утримуватися під час голосування і закликаємо всіх зробити те саме.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Німченко Василь Іванович, депутатська група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І. Прошу передати слово народному депутату Мамці.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Григорій Миколайович Мамка. Будь ласка.

МАМКА Г.М., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановні народні депутати, дійсно, це один з міністрів, який постійно ходить до Верховної Ради, зокрема й на засідання комітету, де його постійно критикують, але він добросовісно ходить. Ось так він проходив п'ять років.

З приводу результатів роботи Міністерства юстиції. Чи усунені всі проблеми, які на початку каденції цього Міністерства юстиції презентувалися? Чи зникли реєстратори, які реєструють чи комунальні підприємства, чи таке інше? Є відповідна кількість порушених кримінальних справ, вони нікуди не зникли. Може, не в такій кількості? Так, згоден. Чи зникли новели щодо закону та роботи нотаріусів? Ні, вони нікуди не зникли. Чи є над чим працювати? Так, є.

Але, коли до Верховної Ради потрапляють ось така кількість заяв, то це наштовхує на думку, що хтось чогось не доказав чи сказав неправду, у тому числі й міністр юстиції. Якщо вже він каже, що добровільно прийняв таке рішення, то необхідно виходити з поліграфом, надавати результати поліграфа, щоб це була правда.

Думаю, такі критерії є невинновими. Прошу вас звернути увагу: якщо міністр іде, то треба реально оцінити ситуацію, яка склалася, і прийняти рішення своїм голосуванням, одноособово. Але звіти під час звільнення міністрів повинні бути у письмовому вигляді, щоб ми, дійсно, оцінили результати роботи.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярослав Іванович Железняк, і будемо переходити до голосування. Будь ласка, 1 хвилина. Прошу запросити народних депутатів до залу.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. У мене не таке високе ставлення до pana міністра, тому що я чітко пам'ятаю, хто зливав реформу БЕБ на догоду Офісу Президента, до речі, переховуючись від звіту в комітеті. Але це моя позиція, я не буду голосувати.

У мене запитання до колег. Я бачив, як ви тепло зустрічали pana міністра, аплодували йому, дякували за роботу. А можете мені пояснити, навіщо ви тоді його зараз звільняєте, якщо міністр виконує свою функцію, якщо він вам так подобається, якщо ми щойно дійшли до того, що ледь проголосували звільнення віце-прем'єра, яка є переговорником щодо Європейського Союзу, не знаю, як вона зараз справляється зі своєю посадою, а тепер ще й посада міністра юстиції? У вас є людина, яка виконує свої функції, якою ви задоволені, яка приходить на засідання комітетів, і ви її звільняєте. Думаю, ми логіку десь загубили.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, обговорення питання завершено, переходимо до голосування.

Відповідно до пункту 12 частини першої статті 85, частини другої статті 115 Конституції України, пункту 1 частини першої статті 18 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про відставку Міністра юстиції України Малюцьки Д.Л.» ([№ 12004](#)) у цілому. Прошу голосувати.

«За» – 249.

Рішення прийнято.

Постанову прийнято (*Оплески*).
Прошу показати по фракціях і групах.
Денисе Леонтійовичу, дякую за роботу.

Переходимо до наступного питання порядку денного – про відставку міністра закордонних справ України Кулеби Дмитра Івановича.

Шановні колеги, відповідно до пункту... (*Шум у залі*). Тривога? (*Шум у залі*). Ми можемо перерватися в будь-який момент. Дякую, Денисе Леонтійовичу.

Перелік питань, попередньо узгоджений на засіданні Погоджувальної ради, вам надано. Переходимо... Господи, вибачте! (*Шум у залі*).

Розгляд питань порядку денного на сьогодні завершено. Дякую всім за плідну роботу.

Оголошую перерву в нашому пленарному засіданні. Про час і місце його продовження вам буде повідомлено завчасно. Нагадую на необхідності непоширення інформації щодо його початку.

В єдності наша сила! Працюємо далі на перемогу! Слава Україні!